Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 202 (894) | Łódź, Wtorek, 31 Sierpnia 1926 | פירטער יאהרגאַנג | לאָדז, דינסטאַג כא אלול תרפ"ו. | Nr. 202 (894)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פערעפענטליכט דעם בירגערשאַפטס-געזעץ

וואַרשא, 30. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער אינערן-מיניסטער האָט אַרויסגעגעבען צוויי צירקולאַרען וועגען דער בירגערשאַפט.

דער ערשטער צירקולאַר איז געווענדעט צו די וואָיעוואָדעס פון קאַטאָוויץ, קיעלץ, קראָקא, לובלין לעמבערג, לאָדז, פּויזען, סטאַניסלאַוואָוו, טאַרנאָפּאָל, טאָרן, וואַרשא.

אין דעם צירקולאַר ווייזט דער מיניסטער אָן, אַז די וואָס זענען געבוירען אויף דער טעריטאָריע פון איצטיגען פּוילען און זענען פערשריבען אין די שטאַנד ביכער פון רוסלאַנד און די פּערזאָנען, וואָס האָבען געדינט אין מיליטער דאַרפען ערלעדיגט ווערען בינסטיג און וואָס שנעלער, אויב זיי זענען נישט בעגאַנגען קיין אַנטי-מלוכה'שע טאַט.

פאַר זיי דאַרפען פערלייכטערט ווערען אַלע פאָרמאַליטעטען. די אויספאָרשונגס-טעטיגקייט פון דער אַדמיניסטראַציע פון דער ערשטער אינסטאַנץ דאַרף זיך בעגרעניצען מיט'ן פעסטשטעלען צו די פּערזאָן איז געבוירען געוואָרען אויף דער פּוילישער טעריטאָריע (אויב ער האָט נישט קיין געבורטס-מעטריקע), פעסטשטעלען, אַז ער איז נישט בעגאַנגען קיין אַנטי-מלוכה'שע טאַט און פעסטשטעלען אין דער גמינע, וואו ער וואוינט, די מיינונג וועגען איהם.

די, וואָס האָבען געדינט אין מיליטער דאַרפען צושטעלען מיליטער-ביכלעך, די וואָס געפינען זיך אין אַקטיווען-דינסט קענען אַזעלכע בעשטעטיגונגען פאָדערען פון דער מיליטערישער מאַכט. ווייטער ווערט אין צירקולאַר אָנגעוויזען, אַז אויף דער טעריטאָריע פון די וואָיעוואָדזטוועס ביאַליסטאָקער, נאָוואָגרודקער, פּאָלעסיער, וואָהלינער און אין ווילנער קאַנט וואוינען זעהר פיל בירגער אָהן אַ פעסטגעשטעלטער בירגערשאַפט. אויפ'ן סמך פון אַ צירקולאַר איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעגיסטראַציע פון די דאָזיגע בירגער.

לויט'ן צירקולאַר פון 28. ה. ה. דאַרף די פּוילישע מלוכה-אָנגעהעריגקייט אַנערקענט ווערען פאַר די, וואָס זענען אַרויסגעפאָהרען קיין רוסלאַנד און אוקראַינע און וואָס זענען שפּעטער צוריקגעקומען לעגאַל, אויב זיי שטאַמען פון פּוילען.

די אלמנות, וואָס זייערע מענער וואָלטען לויט'ן בירגערשאַפטס-געזעץ געדאַרפט בעקומען פּוילישע בירגערשאַפט גענייסען פון די דאָזיגע רעכט. פון די דאָזיגע רעכט גענייסען אויך די וואָס זענען פערשריבען אין די שטאַנד-ביכער, וועלכע זענען געבליבען אויף יענער זייט גרעניץ. אינ'ם געוועזענעם אַדמיניסטראַטיווען צענטער צוליב'ן צוטיילען דעם קרייז צווישען די שכנות'דיגע מלוכות.

רעוואָלוציע אין שפּאַניע?

טשיקאַגאָ, 30 (ספּ. טעל.) „טשיקאַגאָ טריבון“ טיילט מיט אַז צווישען גיבראַלטאַר און דער שפּאַנישער גרעניץ זענען איבערגעריסען געוואָרען אַלע טעלעפאָנישע און טעלעגראַפישע פערבינדונגען. ס'הערשט די איבערצייגונג אַז די קאָמוניקאַציע איז איבערגעריסען געוואָרען צוליב דעם אויפשטאַנד אין שפּאַניען, וואָס איז אויסגעבראָכען געגען פּרימאָ דע ריווערא'ס רעגירונג.

לאָנדאָן, 30 (פּאַס) די צייטונגען טיילען מיט פון גיבראַלטאַר, אַז אין שפּאַניען זענען אויסגעבראָכען ערנסטע אונרוהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אומצופרידענהייט פון די אַרטילעריע-אָפיצירען.

פּאַריז 30 (ספּ.) ווי „מאָטען“ טיילט מיט וועט דאָס צוזאַמענרופען פון דער נאַציאָנאַל-פערזאַמלונג צוגעאײַלט ווערען צוליב דעם ערנסטען געזונד-צושטאַנד פונ'ם טראָן-פאָלגער, וואָס איז קראַנק געוואָרען אויף סוכאָטע. דער צווייטער זוהן פון קעניג אַלפאָנס איז שטום פון געבוירען אָן.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די אַקציאָנערען פון באַנק-פּאָלסקי אָפּגעלעגט אויף היינט.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש) די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון באַנק-פּאָלסקי, וועלכע האָט געזאָלט היינט פאָרקומען, איז נישט צושטאַנד-געקומען צוליב'ן פעהלען פון אַ קוואָרום. די פערזאַמלונג וועט דעריבער פאָרקומען מאָרגען (היינט) און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאָהל פערטראָטענע אַקציאָנערען.

ענטדעקט אַנ'אָפּערע אין לאָדזער צאָל-אַמט

אַ בעאַמטער האָט אויף אַ שווינדלערישען אופן אויסגענאַרט געלד ביי אָרימע לייט, צו וועלכע אַמעריקאַנער קרובים האָבען געשיקט פּעקלעך מלבושים.

אויף דעם היגען צאָל-אַמט ביי דער נייער פּאָסט-אָפּטיילונג אויף לואיזאַ-גאַס איז ענטדעקט געוואָרען אַ שווינדעל פון אַ פּאָסט-בעאַמטען. וועמענס קרבנות עס זענען געווען צעהנדליגער אָרימע יודישע פאַמיליעס.

לויט די פּרטים, וועלכע מיר האָבען צוזאַמענגעקליבען שטעלט זיך דער ענין פאָר אויף פאָלגענדען אופן.

אין דער דערמאָהנטער אָפּטיילונג פון דער היגער פּאָסט קומען אָן די פּעקלעך פון אַמעריקאַנער פאַר זייערע היגע קרובים. לויט'ן געזעץ דאַרפען די דאָזיגע פּעקלעך פערצאָלט ווערען, עס ווערען אָבער געמאַכט הנחות פאַר די, וועלכע שטעלען צו אַן אָרימקייטס-צייגניש פון דער סאָציאַלער אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט. די דאָזיגע צייגנישען ווערט אַוועקגעשיקט מיט אַ געהעריגער ביטע צום צאָל-אַמט אין טהאָרן און פון דאָרט קומט אָן אַ דעציזיע, צי דאָס פּעקעל איז בעפרייט פון צאָל אָדער נישט. אויב עס געהט אַוועק דער פעסטגעזעצטער טערמין און עס ווערט נישט בעצאָהלט קיין צאָל, אָדער עס ווערט נישט צוגעשטעלט קיין בעפרייאונגס-שיין ווערט דאָס פּעקעל צוריקגעשיקט קיין אַמעריקאַ.

אַ דאַנק דער דערמאָהנטער פּראָצעדור האָט איינער פון די פּאָסט בעאַמטע אַ געוויסער מישאַק געמאַכט פערשידענע שווינדלערייען און אָפּגענאַרט אויף אַ נידערטרעכטיגען אופן מייסטענס יודישע אָרימע קליענטען, וועלכע זענען געקומען אָפּנעהמען זייער לאַנג-ערוואַרטעטע פּעקלעך פון זייערע אַמעריקאַנער קרובים.

מישאַק האָט זיך געפיהרט אויף פאָלגענדען אופן! ווען די אָרימעלייט זענען געקומען מיט דער מיטיילונג פון דער פּאָסט וועגען דעם אָנגעקומענעם פּעקעל פון אַמעריקאַ, האָט מישאַק זיך צו זיי געווענדעט מיט דעם פאָרשלאַג, אַז ער וועט זיי אַוועקשרייבען אַ ביטע קיין טהאָרן אין צאָל-אַמט. מ'זאָל דאָס מעטעל בעפרייען פון צאָל, דערביי האָט ער פערלאַנגט כלומרשט אויף שטעמפּעל-מאַרקעס און אַנדערע הוצאות פערשידענע סומעס, די אָרימע קליענטען האָבען זיך, פערשטעהט זיך, דערפרעהט, וואָס אַ בעאַמטער וויל זיי טון אַ טובה און האָבען איהם געגעבען וויפיל ער האָט פערלאַנגט.

מישאַק האָט אָבער קיין שום ביטעס נישט געשיקט און דאָס אויסגעשווינדעלטע געלד גענומען פאַר זיך. די קליענטען האָט ער אָפּגענאַרט און אָפּגעצויגען ביז עס איז אַוועק דער פעסטגעזעצטער טערמין און די פּעקלעך זענען צוריק אַוועק קיין אַמעריקאַ. די קליענטען האָט מישאַק ערקלעהרט, אַז ס'איז אָנגעקומען אַנ'ענטפער פון טהאָרן, נישט צו בעפרייען און צוריקשיקען דאָס פּעקעל. איצט זאָל מישאַק זיין אין אורלויב. פערשידענע קליענטען זענען געקומען פרעגען, וואָס איז מיט זייערע ביטעס, אַזוי-אַרום איז די גאַנצע מעשה ענטדעקט געוואָרען.

דערווייל מעלדען זיך כסדר אַזעלכע אָפּגענאַרטע און אויסגעשווינדעלטע יודען, וואָס נישט נאָר מישאַק האָט זיי אויסגענאַרט געלד, נאָר זייערע פּעקלעך זענען צוריקגעגאַנגען קיין אַמעריקאַ.

אַ גאַר אויסטערלישען שווינדעל האָט מישאַק געמאַכט מיט דער פרוי אכתר בײלע טעפּער פון פּעטריקאָווער 27 די פרוי טעפּער האָט בעקומען אַ מיטיילונג, אַז פאַר איהר איז אָנגעקומען אַ פּעקעל פון אַמעריקאַ. פרוי טעפּער איז אַנ'אָרימע פרוי און איז דעריבער אַוועק אין דער סאָציאַלער אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט וועגען אַנ'אָרימקייטס-צייגניש. נאָך עטליכע וואָכען האָט זי אַזאַ צייגניש בעקומען און איז אַוועק אויף דער פּאָסט נאָך דעם פּעקעל, דאָרט האָט אויפגענומען די פרוי טעפּער דער דערמאָהנטער מישאַק, צוגענומען ביי איהר די צייגניש און ערקלעהרט, אַז מ'דאַרף נאָך אַ שיין פון טהאָרן, וועלכע דאַרף קאָסטען 5 זלאָטעס. די פרוי טעפּער האָט געזעהען, אַז אויך אַנדערע געבען מישאַק'ן געלד, האָט זי אויך געגעבען און איהם אַוועקגעגעבען די צייגניש פון מאַגיסטראַט.

נאָך עטליכע וואָכען האָט ווירקליך די פרוי טעפּער בעקומען אַ בריף פון טהאָרנער צאָל-אַמט, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט דאָס איהר אַמעריקאַנער פּעקעל ווערט בעפרייט פון צאָל. די פרוי טעפּער איז אַ דערפרייטע אַוועק אין פּאָסט-אַמט, אָבער דאָרט האָט איהר ווידער מישאַק ערקלעהרט, דאָס דער דאָזיגער בריף איז נאָך נישט גענוג, מ'דאַרף נאָך צו ערלעדיגען עטליכע פאָרמאַליטעטען. מישאַק האָט אויך דעם דאָזיגען בריף צוגענומען און האָט געהייסען די פרוי טעפּער קומען אין 6 טעג אַרום

פרוי ט. האָט נעפאָלגט און ווי איבעראַשט איז זי געוואָרען ווען דאָרט האָט מען איהר געענטפערט, אַז דאָס פּעקעל איהרס איז צוריקגעגאַנגען קיין אַמעריקאַ, צוליב דעם וואָס דער געזעצליכער טערמין איז שוין פאַריבער. פרוי ט. האָט געזעהען אַז זי איז אַ קרבן פון אַ שווינדלער און האָט אָנגעהויבען צו דערצעהלען די גאַנצע געשיכטע מיט מישאַק'ן, די אַנדערע בעאַמטע האָבען איהר אָבער געענטפערט, אַז מישאַק איז אויף אורלויב און פון דער גאַנצער געשיכטע ווייסט קיינער נישט.

פרוי ט. האָט וועגען דעם גאַנצען ענין געמאָלדען דעם לייטער פון דער היגער פּאָסט-דירעקציע און די אָבטיילונג פאַר סאָציאַלע הילף ביים מאַגיסטראַט.

אונזער אַ מיטאַרבייטער האָט זיך נעכטען געווענדעט וועגען ערקלערונגען אין דער גאַנצער געשיכטע. דער פערוואַלטער האָט ערקלערט, אַז ער האָט ווירקליך ערשט איצט פעסטגעשטעלט דאָס דער פּאָסט-בעאַמטער מישאַק האָט גענומען ביי פערשידענע מענשען געלד, כלומר'שט אויף אַוועקשרייבען ביטעס און האָט דאָס געלד גענומען פאַר זיך. וואָס שייך דעם פּעקעל פון פרוי טעפּער, איז עס איז ווירקליך צוריקגעגאַנגען קיין אַמעריקאַ. ווייל ס'איז אָפּגעלאָפען דער געזעצליכער טערמין, און פרוי ט. האָט נישט צוגעשטעלט קיין בעפרייאונגס-שיין.

מיר שטעלען דעריבער פאָלגענדע צוויי קשיות: ערשטענס, צי וועט דער בעאַמטער מישאַק צוגעצויגען-ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט און צווייטענס ווער וועט בעצאָהלען דעם היזק די אָרימע מענשען, וואָס האָבען געהאַט דאָס אומגליק צו בעקומען אַ פּעקעל מיט זאַכען פון זייערע אַמעריקאַנער קרובים.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען פון אונז אַוועקגעריסען געוואָרען אונזער טייערער אונפערגעסענער זוהן, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

הבחור נ.ע. מרדכי דוד בן ר' זינדעל נ"י פיין

הנקרא. מאָטעלע). אין בליהענדע עלטער פון 22 יאהר.

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, 1 אַ זייגער פון טרויער-הויז, נאָוואָמיעיסקא 5 וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויסע צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

צוריקגעצויגען די אגראַריער-קרעדיטען.

ווארשא, 30. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער אַגראַר-מיניסטער האָט פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר אין וועלכען ס'ווערט אָנגעוויזען, אַז לעצטענס האָבען די אַגראַריער אָפּגעשטעלט דעם צופיהר פון קאָרן אין די שטעדט. די דאָזיגע ערשיינונג האָט דערפיהרט צו דעם, אַז קאָרן איז טייערער געוואָרען מיט 80 פראָצענט און האָט איבערגעשטיגען דעם וועלט-פּאַריטעט דאָס רופט אַרויס אַ יקרות.

די דאָזיגע טאַקטיק פון די אינדוסטריעלער—ווערט געזאָגט אין צירקולאַר— איז אַרויסגערופען געוואָרען דורכ'דעם, וואָס ס'זענען פּראָלאָנגירט געוואָרען די שטייערען פאַר די אַגראַריער און ס'זענען פאַר זיי געגעבען געוואָרען מלוכה-קרעדיטען.

דעריבער – ווערט ווייטער געזאָגט אינם צירקולאַר—האָט דאָס מיניסטעריום בעשלאָסען צוריקציהען די פּראָלאָנגאַציעס אויף די שטייערען און די ערטיילטע קרעדיטען ווערען אָפּגעשטעלט.

גרויסע שטורמען אויפ'ן שוואַרצען ים

בוקאַרעשט, (י. ט. א.) פון קאָנסטאַנץ מעלדעט מען, אַז די לעצטע 2 טעג איז פאַר-געקומען אַ שרעקליכער שטורם אויפ'ן שוואַרצען ים. די ים-כוואַליעס האָבען אַראָפּגעריסען דאָס האָלצוואַרג פון דער שיף „וולאַדימיר", וועלכע איז געגאַנגען פון גאַלאַץ קיין יפו.

אינ'ם מאַרמאָר-ים זענען צוליב'ן שטורם דערטרונקען געוואָרען אַ סך שיפען.

א סאדיסטישער מארד פון א יוד. משפחה.

בלוטיגע פאָלגען פון דער אַנטיסעמיטישער אַגיטאַציע אין בעסאַראַביע.

קישינעוו. (יט"אַ). די שטאַרקע אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע, וואָס ווערט לעצטענס געפיהרט צווישען די פויערים אין בעסאַראַביע, האָט אַרויסגערופען צום לעבען די ווילדסטע אינסטינקטען צווישען דעם פויערים-עלעמענט. פאַר דער לעצטער צייט זענען פאָרגעקומען עטליכע פאַלען פון מאָרדען איבער יודישע משפחות אין די דערפער. לעצטענס איז פאָרגעקומען אַ צופאַל, וואָס האָט צו זיך נישט קיין גלייכען:

אין דאָרף טינעשט, נעבען דעם שטעדטעל לצאָווע האָט געוואוינט אַ יודישער אַ-ענדאַר ראיבן מראָקופעץ, 60 יאָהר אַלט מיט זיין ווייב און 17-יעהריגער טאָכטער. דער יוד האָט זיך פערנומען מיט מסחר און האָט אויך איינגעקויפט ביי די פויערים תבואה, געבענדיג זיי פאָראויס געלד אויף וועקסלען-משכנות.

עטליכע פויערים האָבען זיך אַריינגעריסען אין צימער פון פראָקופעצ'ס טאָכטער. זי געשלאָגען און פערוואונדעט מיט 10 שניט אין קאָפּ און אין האַלז ביז זי איז געבליבען פער'חלש'ט כמעט אָהן לעבען. אויף די געשרייען פון דער טאָכטער זענען געקומען צו הילף די עלטערן. זיי זענען אָבער אויך דער'הרג'עט געוואָרען אויף אַ בעסטיאַלען אופן. אָבשניידענדיג זיי די קעפּ פון די קערפּער'ס. דורכבוירענדיג זיי און דורכלעכערנדיג.

די אויספאָרשונגס-ריכטער, וואָס האָבען זיך פערנומען מיט אויספאָרשען דעם מאָרד-סאַט האָבען פערשריבען אין פראָטאָקאָל, אַז אַזעלכע סאַדיסטישע מערדער האָבען זיי אויף זייער לעבען נישט געזעהען. די מערדער האָבען צוגערויבט אַלעס, וואָס עס איז געווען אין שטוב און צוריסען די וועקסלען.

די אויספאָרשונגס-מאַכט בענוצט זיך מיט די ידיעות, וואָס ס'גיט דאָס שווער פערוואונדעטע מיידעל. אַלס פערדעכטיגע אין אויספיהרען דעם מאָרד האָט מען געהאָט אַרעסטירט דריי פויערים. ביי איינעם האָט מען געפונען אָנ'אָנגעוואָשענעם העמד און שילעס פון בלוט, ביי דעם צווייטען אַ פריש אויסגעוואַשען העמד פון בלוט. בעת דער אויספאָרשונג, האָבען זיי נישט געקענט בעווייזען וואו זיי זענען געווען אין דער פאַטאַלער נאַכט. דאָך זענען די מערדער בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

די יודען פון דער אומגעגנד זענען אין אַ שרעקליכער מרה-שחורה.

פילהאַרמאָניע-זאַל, נאַרוטאָוויטשא 20.

בית תפלה לימים הנוראים!

דינען ראש השנה ויום-כיפור וועט אין זאַל פילהאַרמאָניע דאַווענען דער וועלט-בעריהמטער קאַנטאָר און אויסגעצייכענטער זינגער

ה' יוסף זאַלודקאָווסקי

(אויס בערלין).

(א זוהן פון בעריהמטען חזן אויס קאַליש, ר' נח לידער)

מיט אַ גוט איינגעשטודירטען כאָר פון 40 פערזאָן, אונטער דער ליייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט ה'

ראַבין.

בעמ: דעם יאָהר וועט געזונגען ווערען פיל נייע קאָמפּאָזיצ. פון דער מאָדערנער יודישער נגינה. בילעטען-פערקויף פאַנגט אָן זונטאָג, ד. 29. אויגוסט אין קאַסע פון פילהאַרמ. פון 9 פריה ביז 8 אָוו.

515

אכטונג!

היינטיגען ר"ה יו"כ וועט דאַווענען אין שניידער-מייסטער-פעראיין פּיעטרקאָווער 20 דער אַלגעמיין-בעוואוסטער און זעהר בעליבטער חזן ה'

מ. מיטעלבערג

מיט כאָר בעגלייטונג

דאָס פעראיינען די פלעצער, הויבט זיך אָן פון ד' נערשטאָג, ד. 2/9 פּ' נצבים אין לאָקאַל, פון 11 ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. יענע וועלכע ווילען געניסען פון די אמת'ע ימים-נוראים התעוררות זאָלען זיך פערזיכערען בעצייטענס מיט פלעצער.

517

צו די הויז-בעזיצער אין בערלין!

הרוצה לאבד מעותיו—ישכור פועלים ואל ישב עמהם,

דאָס איז געמיינט די הייזער-פערוואַלטער אין דייטשלאַנד, וואָס בעל-הבתי'ווען מיט פרעמד געלד ווי מיט הפקר, און אָבער זייער שולד פערלירען אַ סך אייגענטימער זייער גאַנצען פערמעגען, דאָס צו פערה טען האָט זיך געגרינדעט אַ פעראיין מיט אַ גרעסערן קאַפּיטאַל און מיט דער הילף פון רוסיגירטע יוריסטען

„GARANTIA", Berlin, Potsdamerstr. 118c

דער איינצעלנער, וועלכער פערוואַלטעט רעעל און עהרליך און ערטיילט גלייכצייטיג זיינע קליענטען אויך אַ קליינעם פראָצענט קאַנטעס אין דער הויך פון דער יעהרליכער הכנסה (איבערשוס) און גאַראַנטירט ווירקליך אַ פעסטען הויכען איבערשוס.

„Garantia" קויפט אויך פאַר זיך אָדער אַנדערע פערזאָנען צו די העכסטע פרייזען געגען באַלדיגע קאַסע-אויסצאָהלונג.

„Garantia" באָרגט אויך לאַנג-טערמיניגע היפּאָטעקען הלואות צו די בעסטע בעדינגונגען.

„Garantia" ערלעדיגט אויך אַלע „שוואַרץ קויפע" אויפ'ן יורידישן און פרידליכען וועג.

„Garantia" איז אַ פעראיין, וואָס כשמו כן הוא די בעסטע גאַראַנטיע פאַר די רעעלסטע בעהאַנדלונג אין אַלע הינזיכטען.

819

וועגען אינפאָרמאַציעס און אַלע נויטיגע ערקלערונגען, אויך ערלעדיגונגען זיך צו ווענדען:

A. BRZEZINSKI, Łódź, Lipowa 20, Tel. 40-24.

ס'איז געפינען געוואָרן

פערשידענע דאָקומענטען

אויפ'ן נאָמען פון

ב. גליקסמאַן, גראָדזשאַנער

קלאַשטאָרנאַ 10.

אָפּ צונעמען אין אַדמינ. פון דער צייטונג געגען סימנים און אָנאָנס קאָסטען.

629

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע.

Piramowicza 10.

Tel. 46-96. נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

עלטסטער פעלדשער 155

B. Kwal, Wschodnia 25

איז צוריקגעקעהרט.

נעהמט אויך אָן ראַנירע.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה.

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז אין לאָקאַל פון בית לחם, וסכאָדניא 70, פראָנט 1. שטאָק וועט ווע רען געדאַוונט

ימים נוראים

און גאַנץ סוכות פון בעריהמטע בעלי תפלות. די הכנסה געהט פאַר'ן „בית לחם".

פלעצער צו ביליגע פרייזען!

דינגען שטיט קאָן מען אין לאָקאַל פון „בית לחם" אין דער פריה פון 10–12 און פון 6-9 אָוו.

Dr. med.

R. Bornstein

Traugutta (Krótka) 9.

אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 7-8 אָוונד. 620

ניַיע באַנקראָטען

זענען אויסגעשלאָסען. דאָס אינטערנאַציאָנאַלע אינפאָרמאַציאָנס- פערמיטלונגס-און האַנדעלס-ביוראָ:

A. MAIBRUCH, KRAKÓW

ערטיילט שנעל אינפאָרמאַציעס פון קראָקאָ און גאַנץ פוילען. יעדע אינפאָרמאַציע איז זעהר גענוי און קאָסט נאָר 7 זל. איידער איהר באָרגט אַרויס אייער סחורה, פרעגט פריהער זיך אָן אין דעם ביוראָ:

Międzynarodowe Biuro pośredniczo-adresowe i skład tow. sukiennych

A. Maibruch, Kraków

Miodowa 14.

נוצליך פאַר אייער געזונד

דער בעוואוסטער ערשט-קלאַסיגער

פענסיאָנאַט עלבינגער

מאַמאָשאָוו מאַזאָוו.

מאַכט דערמיט בעקאַנט, אַז עס ווערען אָנגענומען געסט אויף די קומענדע ימים טובים. ערשט קלאַסיגע קוך מיט רייכע געזונדע בעקעסטיגונג אויך ווערט איינגעאָרדנעט אַ איינגעני מנין מיט אַ זאַלטענעם בעל תפלה

דער פענסיאָנאַט איז פון אַלע זייטען אַרומגענומען פון די בעריהמטע ספּאַלער וועלדער איבעראַל עלעקטרישע בעלייכטונג ווי אויך אַלע מאָדערנע בעקוועמליכקייטען, קורץ: בעקויעם און פערגעניגעספאַל אין אַלע הינזיכטען

פרייזע צוגענגליך.

בעמערקונג: דער פענסיאָנאַט וועט אויך צום ווינטער זיין אָפען אָהן איבעררייס אין ספּעציעלע וואַרמע זוניגע צימערן און עס ווערט בעזונדערס אכט געלעגט אויף דער היימלישקייט אנגענעהמער פערוויילונג און צופרידענהייט פון די געסט.

565

א קאַסע-שראַנק

געפּאַנצערט. איז פריינ-ווירדיג צו פערקויפען צו ערפאַהרען אין אַדמ. 591

טיכטיגע

אגענטען

אין גאַלאַנטעריע בראַנזשע ווערען פון דאַפּאַרט געזוכט געגען אַ גוטען פערדינסט.

אָפערטען אין אַדמינ. אונטער „אַגענטען".

619

קומט און איבערצייגט אייך!

אַלער אַרט ביטעס, פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטס,- פינאַנס,- אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאָלאָניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

ווי כטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שווייצער. איבערזעצונגען: האַנדעלס און פריוואַט קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען פראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען.

מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

שטייער-סיסטעם
נויטיגט זיך אין א מאראלער רעוואלוציע.

ס'איז נישט שווער צו טרעפען, אז די אומנארמאלע זייט פון אונזער לעבען אין ניי-אויפגעלעבטען פוילען בעשטעהט אין דעם, וואס דער רעיון פון בירגער קאנצענטרירט זיך אויף איין פונקט: ש ט י י ע ר ן...

אויף שטייערן האלט זיך א מלוכה, האלט זיך די ווירטשאפט פון לאנד, דער אפאראט, די פערשידענע פערזארגונגען, אינסטיטוציעס, מוסדות, ארגאנען, שוץ, מיליטער, פאליציי א. א. וו. נישטא קיין איין לאנד, וואס זאל זיין פריי פון שטייערן.

אבער אויב אין אנדערע לענדער בעמערקט נישט דער בירגער כמעט, אז ער צאהלט שטייערן, כאטש, אמת, נישט אומעטום איז די שטייערן-פערטיילונג מאציאל גלייך און יושר'דיג, איז אבער ביי אונז אין פוילען דער דאזיגער מלוכה-חוב, פערהאנדעלט געווארען, ווי עפעס אין א פלאג פאר'ן בירגער. אין ערגעץ לעהגט זיך נישט די לאסט פון שטייערן אזוי שווער אן אויפ'ן בירגער, דערהויפט קען דאס עדות זאגען דער יודישער בירגער, וועלכער האט נישט כמעט קיין אנדערע מחשבות אין פוילען, ווי נאר די איינציגע מחשבה וועגען די שטייערן.

מיט וואס ערקלערט זיך די דאזיגע נישט נארמאלע זייט פון אונזער לעבען אין פוילען?

ראשית כל מיט'ן שטייערן-סיסטעם גופא, וועלכען ס'האט איינגעפיהרט בשעתו נאך גראבסקי. דאס דאזיגע סיסטעם איז צוגעטראכט אזוי, אז די לאסט זאל נישט טראגען פראפארציאנעל די גאנצע בעפעלקערונג פון לאנד, ווי ס'וואלט געדארפט זיין על פי יושר, נאר די שטאטישע. געמיינט האט גראבסקי פשוט: אין די שטעט וואוינען דאך יודען, וועלען די יודען אויסהאלטען די גאנצע מלוכה פאר דער „גאסטפריינדליכקייט".

די איצטיגע בארטעל-רעגירונג האט אפילו ערקלעהרט א קאמף מיט'ן עקאנאמישען אנטיסעמיטיזם, זי האט אבער אנגענומען פאר גוט דעם שוין פערטיגען שטייער-סיסטעם פון גראבסקי'ן. זי האט איהם נישט געענדערט און מיט'ן לאזונג „געגען עקאנאמישען אנטיסעמיטיזם" געהט זי דאך אין גראבסקי'ס אויסגעטראטענע שטייער-וועגען.

ס'קען זיין, אז די בארטעל-רעגירונג האט נישט געפונען יענעם פעהיגען ענערגישען פינאנץ מיניסטער, וועלכער וואלט זיך מוטיג גענומען דורכצופיהרען אויך א „מאראלע רעוואלוציע" אין דעם אלטען נישט נארמאלען שטייערן-סיסטעם.

ס'קען זיין. דערווייל אבער ליידען מיר פון דער נישט נארמאלער זייט פון אונזער לעבען אין ניי-אויפגעלעבטען פוילען און די דאזיגע נישט נארמאלע זייט וועט אזוי לאנג דויערן, ביז ענדליך די „מאראלע" מאי-רעגירונג וועט נישט קומען צום בעשלוס, אז ס'מוז דורכגעפיהרט ווערען א „רעוואלוציע" אויך אין דעם שטייערן-סיסטעם.

א. ר.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6–7, זונטאג פון 3–4.

ANEMJA · REKONWALESCENCJA · OSŁABIENIE · NERWY
UKO
NAJWIĘKSZA ZAWARTOŚĆ HEMOGLOBINY
HEMATOGEN
DLA DOROSŁYCH i DZIECI
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH i DROGERJACH

די לעצטע געשעהענישען אין טערקיי.

קאנפליקט פון די יונג-טערקען מיט קעמאל-פאשא. - דער סוף פונ'ם טריומוויראט: ענווער, דזשעמאל און טאלאט. - דער סמירנער און אנגארער פראצעסען איז זייער ריכטיגער אינהאלט.

די טעג האט זיך אין אנגארא פערענדיגט א גרויסער פראצעס פון די לידער פון דער אמאל מעכטיגער טערקישער פארטיי — פון די יונג-טערקען.

אינ'ם ערשטען טייל פונ'ם פראצעס, וואס האט זיך אבגעשפילט אין סמירנע, האט זיך געהאנדעלט בלויז וועגען אטענטאט אויף קעמאל-פאשא; א גאנץ אנדער כאראקטער האט געהאט דער איצטיגער פראצעס אין אנגארא. אלץ, וואס איז נישט געווען דירעקט נוגע דעם אטענטאט, נאר וואס האט געהאט א שייכות צו דער פערוויקעלטער טעטיגקייט פון די יונג-טערקען איז אויסגעטיילט געווארען, און איז פארגעבראכט געווארען דא אין אנגארא. דער פראצעס האט זיך פערענדיגט מיט 4 גייע טויט-אורטיילען, אבער דער גרעסטער טייל בעשולדיגטע איז ארויס פריי.

דער פראצעס האט אויפגעדעקט פיל אינטערעסאנטע מאמענטען פון דער וועלט-פאליטיק, וואס זענען ביז לעצטענס פאר דער עפענטליכקייט נישט געווען בעקאנט.

נאכ'ן וואפנשטילשטאנד מיט דער אנטאנט, וואס איז געשלאסען געווארען אויפ'ן אינזעל מאדראס דעם 31. דעצעמבער 1018 האבען טאלאט-פאשא, ענווער-פאשא און דזשעמאל-פאשא, וועלכע זענען די גאנצע צייט פון קריג געשטאנען אויף דער זייט פון דייטשלאנד, אויפגעלעזט די פארטיי „איינהייט אין פראגרעס" און געשאפען א נייע פארטיי — „בעניאוונג".

די דאזיגע נייע פארטיי האט בעקומען די ירושה 1 און א האלבען מיליאן טערקישע ליר, וואס איז געבליבען פון דער „איינהייט אין פראגרעס".

ענווער, טאלאט און דזשעמאל האבען אויף א מינען-שיף פערלאזט טערקיי, און זענען אנגעקומען קיין קרים. ענווער איז פון דארט אריבער קיין קאווקאז און זיינע חברים — אין מערב-אייראפא. אויף קאווקאז האט ענווער-פאשא אויפגעבויט א גראנדיעזען פלאן. פון די טערקישע זעלנער, וואס האבען זיך געפונען אויפ'ן רוסישען פראנט, האט ער געשאפען א נייע ארמעע און געוואלט אין קארס שאפען א נייע צייטווייליגע רעגירונג, אריינרייסען זיך קיין אנאטאליען און פערכאפען די מאכט. פון קאנסטאנטינאפאל זענען צוגעשיקט געווארען 100,000 ביקסען און א גרויסער געלד-ביישטאג.

ענווער האט אבער בעגעגענט א שטארקען ווידערשטאנד ביי קעמאל, וועלכער איז נאך דאן געווען א פאדפאלקאווניק. ער האט ארגאניזירט א זעלבסשטענדיגע בעוועגונג און האט איינגאנצען איבערגעריסען מיט די יונג-טערקען.

ענווער איז דאן אוועק קיין מאסקווא און פון דארט קיין בערלין, וואו ער האט זיך צוזאמענגעטראפען מיט טאלאט, דזשעמאל א. אנד.

זיי האבען געפרובט צו ענדערען די שלום-בעדינגונגען; ווען זיי איז עס אבער נישט געלונגען, האבען זיי אנגעהויבען אונטערהאנדלען מיט ראדעק'ן.

דא איז געשאפען געווארען א גראנדיעזער פלאן. זיי האבען געשאפען א בונד צו ארגאניזירען די מוסולמענער פון דער גאנצער וועלט געגען ענגלאנד. אין 1920 יאהר איז אין באקו פארגעקומען דער מזרח-קאנגרעס מיט'ן אנטייל פון ענווער-פאשא, וואו ס'איז געשאפען געווארען דער בונד פון די מוסולמענישע רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס. נאכדעם איז אין באטום פארגעקומען א ספעציעלער קאנגרעס פון די יונג-טערקען, אויף וועלכען ס'איז אנגענומען געווארען ענווער'ס פלאן וועגען אריינרייסען זיך קיין אנאטאליען. אבער אויך דאס מאל איז קעמאל געווען געגען דעם בעשלוס, און האט אין אנאטאליען ליקווידירט די יונג-טערקען.

ענווער פאשא האט זיך טיכטיג גענומען ארגאניזירען דעם מוסולמענישען אויפשטאנד; דערביי איז ער געקומען אין א קאנפליקט מיט די באלשעוויקעס, זיך מיט זיי צוקריגט און אין א צוזאמענשטויס מיט'ן סאוועטישען מיליטער דער'הרג'עט געווארען.

אין 1921 יאהר איז אין טיפליס ערמארדעט געווארען דזשעמאל-פאשא און טאלאט-פאשא איז אין בערלין ערמארדעט געווארען דורך אנ'ארמענער, וועלכער האט נקמה גענומען פאר די ארמענישע שחיטות.

דער סמירנער פראצעס האט געבראכט טויט-אורטיילען פאר די געבליבענע פיהרער פון די יונג-טערקען און דער אנגארער פראצעס האט געדארפט איינטערגראבען זייער פרעסטיזש און אנזעהן.

אזוי האט געפיהרט זיין קאמף דער איצטיגער טערקישער מושל קעמאל-פאשא. צי האט דער קאמף זיינער דערגרייכט זיין ציל אין טערקיי גופא, איז נאך דערווייל שווער צו זאגען.

פאר דער עפענטליכער מיינונג פון אייראפע האט דער דאזיגער קאמף בעוויזען, אז אונטער דעם מאדערנעם הוט און לבוש פונ'ם אייראפעאיזירטען דזשעמאל-פאשא איז נאך פערבליבען דער אלטער טערקישער פאשא מיט זיינע גרויזאמע קאמף-מיטלען.

פ. ברבש

טרוים און ווירקליכקייט און רוסלאנד.

פון ראובן בריינין.

(איבערגעדרוקט מיט דער ערלויבניש פונ'ם מחבר.)

צום ערשטען מאל אין לעבען האב איך בעזוכט קרים, וואס איז איצט א סאוויעט-רעפובליק פאר זיך.

ס'איז פערהאן א געוויסער טייל פון דער יודישער אינטעליגענץ (איבעריגענס זעהר ווייניג פערהעלטניסמעסיג פערבליבען אין ראטען-רוסלאנד) וועלכע טרוימען, און זענען איבערצייגט אז אין משך פון צעהן יאהר וועט מעגליך זיין צו גרינדען אין קרים א זעלבסטשטענדיגע יודישע רעפובליק.

נישט נאר דער שריפטשטעלער דר. בראנין (א געוועזענער ציוניסט און געוועזענער פרעזידענט פונ'ם אינטערנאציאנאלען יודישען סטודענטען פערבאנד החבר) האט צו מיר, אין פלאם-פייערדיגע פראזען, גערעדט וועגען דער באלדיגער פערווירקליכונג פון א יודישער רעפובליק; נישט נאר מערעזשין, דער גייסטיגער פיהרער און סעקרעטער פון דער יעווסעקציע, וואס איז וועניגער פאנטאסט און מעהר צוריקגעהאלטען, קאלט אויסגערעכענט, האט פאר מיר ענטוויקעלט דעם פלאן פון א יודישער רעפובליק, מיט א זעלבסטשטענדיגער יודישער קולטור — ווי די יעווסעקציע פערשטעהט עס) אין דער קרים, אבער אויך סמידאוויטש, דער וויצע-פרעזידענט פון ס. ס. ס. ר. פון גאנץ סאוויעטען רוסלאנד (א קריסט) האט פאר מיר אין א געשפרעך, פון מעהר ווי דריי שטונדען, דערקלערט, אז די סאוויעטען - רעגירונג שטרעבט דערצו, אז די יודען זאלען קריגען אין דער קרים א רעפובליק.

עס איז נאר אפהענגיג פון די יודען אליין, ווען הונדערט טויזענד יודישע נפשות זאלען זיך בעזעצען אויף דעם באדען, וואס די רעגירונג גיט זיי אהן געלד (דערצו נאך פערשידענע הילפס-מיטלען) אין כערסאנער גובערניע און אין דער קרים. די ס. ס. ס. ר. איז איצט צוזאמענגעזעצט פון 41 ראטען-רעפובליקען, צווישען זיי קליינע פעלקער, האלב-ווילדע, אהן יעדער קולטור, פעלקער, וואס די וועלט האט כמעט זייער נאמען קיינמאל נישט געהערט, — הייסט ווארום (פרעגט מיך סמידאוויטש) זאלען יודען נישט אויסנוצען די גרויסע מעגליכקייט און נישט גרינדען אנ'אייגענע רעפובליק — דאס איז פולשטענדיג אין גייסט פון לעניניזם, סמידאוויטש האט זיך בערופען אויף אנ'ארטיקעל פון לענינ'ען אינ'ם ניינצעהנטען באנד פון זיינע שריפטען.

* * *

אין דעם אויסערגעוועהנליכען שעהנעם שטיק וועלט, אין וועלכען איך געפין זיך איצט, אין דער נייער ווירקליכקייט, אין וועלכער איך אטעם איצט, אין די הארטע, נאקעטע טאטזאכען וואס רינגלען מיך ארום — אין דער דאזיגער אייגענטימליכער אטמאספערע פון „היינט" שוועבען ארום אויך יודישע פאנטאזיעס וועגען „מארגען".

זינט מיינע יונגע יאהרען האט מיך דער געדאנק פון א פרייער יודישער רעפובליק מיט א זעלבסטשטענדיגער קולטור נישט אויפגעהערט צו בעשעפטיגען, און וואו ער גיט א שימער וואו ער בליצט-אויף און צינדט אן פונקען אין מענשליכע הערצער, דארט טרייסעלט און ציטערט אויף מיין נשמה, דא וועקען זיך אויף בעהאלטענע גייסטיגע פעדים.

אויף יעדעס מאל, ווען מיר קומט אויס בעזוכען דעם ניאגארא-פאל, די גרעניצען צווישען פערייניגטע שטאטען און קאנאדא, ווערט פאר מיר לעבעדיג דער חלום פון עמנואל נח, צו גרינדען א יודישען שטאט אויף דעם וואונדערבארען, כמעט פאנטאסטישען פלאץ.

* * *

א שעהנער, א גרויסער געדאנק: צו שאפען א פרייע יודישע רעפובליק, א רעפובליק, וואס זאל זיין א מוסטער פאר דער וועלט. א שעהנער, א גרויסער געדאנק: צו שאפען מעגליכקייטען פאר א זעלבסטשטענדיגער יודישער קולטור, וועלכע זאל זיין דער פולשטענדיגער אויסדרוק פון יודישען פאלקס-זשעניע.

נאך גאנץ לאנג האט מען נישט געטארט רעדען עפענטליך, פאר דער גאנצער וועלט, און מיט א פול מויל, וועגען א יודישער רעפובליק, וועגען א זעלבסטשטענדיגער יודישער קולטור.

איצט הער איך דעם גרויסען וואונש אפען ארויסגעזאגט אין אלע עקען פון דער וועלט; איצט טרעף איך זיך מיט בעדייטענדע יודען, מיט בעדייטענדע קריסטליכע שריפטשטעלער און פאליטיקער אין מאסקווע, אין קרים, אין יאלטא און מען רעדט וועגען דער גרינדונג פון א יודישער רעפובליק, ווי וועגען א גאנץ געוועהנליכע זעלבסטפערשטענדליכע זאך.

די סטרא אחרא, די לינקע זייט פונ'ם ציוניזם. דער פאליטישער ציוניזם האט בעוואוסט און אומבעוואוסט בעזיגט אויך די מוחות פון זיינע ביטערסטע געגנער.

איך האב די לעצטע וואכען בעזוכט די יודישע קאלאניעס אין כערסאנער גובערניע, ווי אויך אין קרים, די נייע קאלאניעס, וואס שטעהען אונטער דער שוץ פונ'ם דזשאינט.

אין די קאלאניעס מ ש מ ר און ת ל ח י אין קרים - די צוויי מוסטערהאפטסטע אין אלע הינזיכטען יודישע קאלאניעס — שטרעבען די בחורים און מיידלעך, חלוצים און חלוצות צו בעזעצען זיך אין די קבוצות פון ארץ ישראל.

אין די קאלאניעס פון קרים בעקומען זיי די הכשרה, די פארבערייטונג, און נישט קוקענדיג אויף זייער מאטעריעלען ערפאלג ווארטען זיי אויף דער געלעגענהייט צו העלפען בויען די יודישע רעפובליק אין ארץ ישראל.

אין דעם אידעאל, אין דער האפנונג שעפען זיי זייער בעזונדערע ענערגיע, לעבענס-קראפט, לעבענסווילען און זייער אויסגעהאלטענקייט.

פיל געגענזאצען פערייניגען זיך אין איין פונקט הארמאניש, כמעט הערמאיש. מערקווירדיג, פאראדאקסאל, זענען די וועגען און די מיטלען פון א גרויסען געדאנק, ווען ער האלט ביים פערווירקליכט ווערען.

* * *

איך זיץ אויפ'ן גרויסען באלקאן פון מיין האטעל-צימער אין יאלטא און עס עפענט זיך פאר מיינע אויגען ווייטע, הויכע האריזאנטען: דער ים וואס איז איצט גלאט ווי א שפיגעל, די העכסטע און פאנטאסטישע בערג, וויינגערטנער, וועלדער, פאלמען, דאפעלבוימער, פראכטפולע און פארבענרייכע בליטהען, קוויטען, פאלאצען, געוואונדענע, ספיראלארטיגע וועגען און שטעגען. עס צושפרינגט די ענגשאפט, די אפגעגרענצטקייט.

מען קאן דענקען וואס מען וויל און ווי מען וויל. עס איז אבער נישט אפצולייקענען די גרויסע טאטזאך, די פולשטענדיגע, די ווירקליכע בעפרייאונג פון די יודען אין סאוויעטען-רוסלאנד. די שקלאפישע קייטען, וועלכע האבען געפענטעט די יודען אין צאריסטישען רוסלאנד, זענען אין שטיקער צעשפרונגען. די ערנידרונגען, די בעשרענקונגען, וואס די יודען האבען געמוזט שטענדיג דולדען, זענען פולשטענדיג פערשוואונדען.

די אלערליי געטאס זענען אין סאוועט - רוסלאנד אויסגעמעקט. אויסגעווארצעלט, קינסטליכע מחיצות — איינגעוואונקען. פרייע לופט! אנשטאט איינגעבויגענע רוקענס — מענשענווירדע.

ניין, עס גיט נישט שעהנערס, גרעסערס, דערהויבענערס אין דער געשיכטע, אין לעבען, ווי די בעפרייאונג פון מיליאנען מענשען.

נאך דעם, וואס מיינע אויגען האבען געזעהן אויף מיין רייזע אין אלט- און ניי רומעניען און אין פוילען, וואו איך האב בעזוכט די יודישע צענטרען, וואו איך האב געפיהלט און געזעהן דעם האס צו יודען אלס יודען, דעם האס אין אלע זיינע אונמענשליכע און העסליכסטע פארמען און ערשיינונגען — נאך דעם, וואס מיין יודישע נשמה האט זיך אנגעבליטען און אנגעוועהטאגט אין די מערב אייראפעאישע לענדער, צוזעהענדיג ווי דער אנטיסעמיטיזם, די פערביטערסטע און גיפטיגסטע שנאה און קנאה צו יודען, אפילו, אדער גראד צו די באגאבטסטע, צו די גענייאלסטע און נוצליכסטע. ווי די שנאה וואקסט פון טאג צו טאג — נאך מיין רייזע איבער אייראפא האב איך זיך געמוזט בויגען פאר'ן פאקט פון דער יודישער בעפרייאונג אין סאוועטען רוסלאנד.

איך האב געפונען אין דער הינזיכט א גאנץ אנדער רוסלאנד, ווי איך האב זי פערלאזען כמעט 40 יאהר צוריק.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
.31 אויגוסט 1926.

31 דינסטאג כא אלול תרפ"ו	אויגוסט. זון-אויפגאנג 4,41 זון-אונטערגאנג 6,32 לענג פון טאג 14

ברויט לרוב
איז שוין דא אין לאדז.

(ב) נעכטען איז שוין אנגעקומען קיין לאדז גרעסערע טראנספארטען מעהל און מען האט שוין בעקומען ברויט אין א גענוגענדע צאהל.

ביעלסקער פאבריקאנטען
קויפען לאדזער שפינע-רייען.

(ס) אין לאדז האבען געוויילט פאר-שטעהער פון א רייה גרעסערע טעקס-טיל-פאבריקען אין ביעלסק, מיט'ן ציל אפצוקויפען א רייה לאדזער שפינערייען, וועלכע זענען גישט טעטיג.

קאנאליזאציע.

(ב) גאכדעם, ווי ס'וועלען פערענ-דיגט-ווערען די קאנאליזאציע-ארבייטען אויף זיעלאנא, וועט מען אנהויבען גרו-בען קאנאלען אויף אל. קאשטשושקא.

דער וואגען-פערקעהר אויף זיעלאנא גאס וועט די טעג צוריק-געשטעלט ווערען.

האלב - קאלאניעס
שוין געשלאסען.

(מ) פערגאנגענעם שבת זענען פער-מאכט-געווארען די האלב-קאלאניעס פון מאגיסטראט.

האטעלען
זענען פול מיט סוחרים.

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דעם נייעם ווינטער-סעזאן, לאזט זיך בעמערקען פון א פאר טאג א שטארקער צופלוס פון סוחרים פון גאנצען לאנד און פון אויס-לאנד.

אלס סימן פון דער אויפלעבונג קאן דינען דער פאקט, אז אלע גרויסע לאדזער האטעלען זענען איבערפולט מיט צוגערייזטע, א פאקט, וואס ווערט נישט פערצייכענט זינט 3 יאהר.

געפעלשטער קאקאא.

(פ) די פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז אין לאדז איז אויסגעארבייט גע-ווארען געפעלשטער קאקאא נאכגעמאכט די האלענדישער פירמע וואן-הוטען. דער געפעלשטער קאקאא איז פער-שפרייט געווארען אין גאנץ פוילען. די שולדיגע ווערען צוגעצויגען צו פער-אנטווארטליכקייט.

פראטעסט-אקציע
געגען העכערען עלעקטריע-טאריף.

(מ) אויף דער פראטעסט אקציע פון שניידער-מייסטער-פעראיין געגען הע-כערען דעם טאריף פון עלעקטריע, פערענטפערט זיך דער מאגיסטראט, אז ער האט אויך פראטעסטירט געגען דער העכערונג, נאר ער קאן גארנישט פועל'ן.

פערשידענעס.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אויפ'ן ארט פון בעדנארסקי'ן דעלעגירט-גע-ווארען דורך נ. פ. ר. א נייער לאוניק קאזימירטשאק, דער אנפיהרער פון דעם פראפעסיאנעלען פעראיין „פראצא".

דערמית בעט איך איבער דעם ה'
אדאלף קויפמאן
פאר מיין אונטאקטישע האנדלונג געגען איהם דעם 24 ד. ח. אלס צייכען פון חרטה גיב איך 5 זל. פאר אנ'ארימע פאמיליע.
י. פישער 9†47

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1908
פעראָרדנונג פון רעגירונגס-קאמיסאר.

(מ) נעכטען איז אויף די מויערען פון די היגע גאסען אויסגעהאנגען גע-ווארען א פעראָרדנונג וועגען פערזענ-ליכען רעגיסטרירען אלע מאנספערשוי-נען אין דער שטאט לאדז, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1908. די רעגיס-טראציע קומט פאר אויף טראגוטא 10 פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג, שבת פון 8 פריה ביז האלב 2 אין פאלגענדער ארדנונג:

16 סעפטעמבער 1926 דארף זיך רע-גיסטרירען די מאנספערשוינען, וואס זייער פאמיליען-נאמען הויבט זיך אן A, Ba ביז Be, דעם 17 סעפטעמבער B ביז סוף און C, 18 סעפטעמבער D, E, Fa ביז Fe, 20 - F ביז סוף, Ga ביז Ge, 21 - פון Gi ביז Go, 22 - G ביז סוף, Ha ביז He, 23 - H, I און J, 24 - Ka ביז Ke, 25 - Ke ביז Ko, 27 - K ביז סוף, 28 - L, Ł, 29 - M, 30 - N, O, 2 אקטאבער - P, 4 - R, 5 - S, 6 - Sz, 7 - T, U, 8 - V, Wa ביז We, 9 - W ביז סוף, 11 - Z, 12 - Ż.

יעדער וואס מעלדעט זיך צו דער רעגיסטראציע דארף זיין געמאלדען אין לאדז, בעזיצען א פאס מיט א פאטא-גראפיע, אדער אנ'אנדער דאקומענט, וואס זאל פעסטשטעלען זיין פערזענ-ליכקייט. מ'דארף אויך מיטברענגען די שול-צייגניש, האנדווערקער דארפען מיטברענגען א צייגניש וואו זיי ארביי-טען, צו דער רעגיסטראציע דארפען זיך מעלדען די יעניגע וואס קענען נישט אויפווייזען, אז זיי זענען בירגער פון אנ'אנדער מלוכה. די בעזיצער פון „קארטי-פאביטו", אויב זיי האבען נישט קיין אויסלענדישען פאס פון אנ'אויס-לענדישע מלוכה דארפען זיך אויך רע-גיסטרירען, די פוילישע בירגער וואס געפינען זיך אין אויסלאנד דארפען זיך מעלדען אין די קאנסולאטען.

ביי זעהר א וויכטיגען פאל קען מען זיך רעגיסטרירען שריפטליך, די, וועל-כע וועלען זיך נישט מעלדען אין דעם געהעריגען טערמין וועלען אויף א אדמיניסטראטיווען אופן בעשטראפט ווע-רען מיט 500 זלאטיס שטראף אדער 6 וואכען ארעסט אדערביידע צוזאמען.

שטרייק פון די זאקען-ארבייטער דויערט ווייטער.
סכסוך צווישען די זאקען-פאבריקאנטען-פעראיינען.

(ב) נעכטען איז אין לאקאל פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער-פעראיינען פארגעקומען א פערזאמלונג פון די שטרייקענדע זאקען-ארבייטער.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בע-שלאסען געווארען ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק. ביז אלע פאדערונגען וועלען נאכגעגעבען ווערען.

ביי די זאקען-פאבריקאנטען.

(–) נעכטען איז פארגעקומען א פער-זאמלונג פון דעם צווייטען פעראיין פון זאקען-פאבריקאנטען (פאלודניאווא 4), די פערזאמלונג איז געווען זעהר א שטירמישע.

ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פרא-גע וועגען דעם שטרייק פון די זאקען-ארבייטער. ס'זענען ארויסגעזאגט גע-ווארען א פאר ביטערע ווערטער געגען דער האנדלונג פון דעם ערשטען פער-איין פון די גרויסע זאקען-פאבריקאנטען, וועלכע רעכענען זיך גארנישט בעת'ן שטרייק מיט די קליינע פאבריקאנטען און קאארדינירען נישט זייער שטעלונג מיט דער שטעלונג פון די קליינע פאב-ריקאנטען.

נאך לאנגע דעבאטען איז בעשלאסען געווארען זיך צו סאלידאריזירען מיט דעם ערשטען פעראיין און פאדערען, אז בעת די אונטערהאנדלונגען מיט די שטרייקענדע ארבייטער. זאלען זיין אויך פארשטעהער פון די קליינע פאבריקאנ-טען.

דערביי איז אנגענומען געווארען, אז קיין מיטגליד פון פעראיין האט נישט דאס רעכט אונטערצושרייבען די פאדע-רונגען פון די ארבייטער אהן דער הסכמה פון דער פערוואלטונג.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דעם ערשטען זאקען-פאבריקאנטען-פעראיין. און פון די קרעדיטען, וואס ס'בעקומען פון באנק פאלסקי די גרויסע פאבריקאנטען זאלען אויך געניסען די קלענערע זאקען-פראדו-צענטען אין דער גרויס פון זייער קרעדיט-פעהיגקייט.

היינט - אונטערהאנדלונגען ביים ארבייטס-אינספעקטאר.

(–) דער ארבייטס-אינספעקטאר האט איינגעלאדען ביידע צדדים אויף א קאנ-פערענץ, וועלכע וועט פארקומען היינט ביי טאג.

4 פראצענט'גער און 10 פראצענט'גער צוגאב-שטייער וועט דערווייל נישט גענומען ווערען.

(*) ווי מיר האבען זיינער צייט מיט-געטיילט האט דער לאדזער סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 73) דערלאנגט מעמאריאלען וועגען אפשאפען די 10% הוספה צו די אלטע שטייערען און וועגען פערקלענערן די שטראף-צינזען (4 פראצ.) פאר פערשידענע פערשפעטיגונגען. מיט עטליכע טעג צוריק האט א דעלעגא-ציע פון סוחרים-פעראיין בעזוכט וועגען דעם ענין דעם פינאנץ מיניסטער און מיט איהם קאנפערירט. די ווענדונג האט געהאט א טיילווייזען ערפאלג און ווי מ'טיילט אונז מיט האט נעכטען דער סוחרים-פעראיין בעקומען א טע-לעגראפישע מיטטיילונג פון ווארשא, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגע-געבען א פעראָרדנונג, אז די 2% שטראף פאר פערשפעטיגטע שטייערן, וואס איז געווען גילטיג ביז'ן 1. ה. ח. זאל פערלענגערט ווערען אויפ'ן גאנ-צען חודש סעפטעמבער און די 10 פראצ. צושלאג צו די פעריגענע שטיי-ערען זאל מען אנהויבען רעכענען נישט פונ'ם 1. סעפטעמבער, ווי ס'איז גע-ווען בעשטימט נאר ערשט פונ'ם 16. ה. ח. אזוי ארום וועט מען דעם גאנ-צען חודש סעפטעמבער פאר פעריגע שטייערען צאהלען נישט 4 פראצ. נאר – 2.

ווי מען טיילט אונז מיט איז אין דער היגער „איזבא סקארבאווא" דער דאזיגער צירקולאר פון פינאנץ-מיניס-טעריום נעכטען שוין דערהאלטען גע-ווארען.

א הויז-ווירט ווארפט ארויס אנ'ארימע יודענע פון א כעלער-שטוב,
דערווייל האט מען זי בכח צוריק-אריינגעצויגען.

(–) אויף פאמארסקא 8 האט א לענ-גערע צייט געוואוינט אין א קעלער דער סטרוזש פון דעם הויז. צוליב דעם שרעקליכען אנטי-סאניטארען צושטאנד פון דער וואוינונג האט דער מאגיסטראט געצוואונגען דעם הויז-ווירט צו געבען דעם סטרוזש א בעסערע וואוינונג. דעם ווירט איז פונדעסטוועגען א שאד-געוועזען די פאר גילדען, וואס ער קען אבנעהמען פאר די „דירה" און ער האט זי פערדינגען אנ'ארימער פרוי.

היות די פרוי האט אבער לעצטענס נישט געקאנט בעצאהלען די פאר זלא-טעס דירה-געלד, האט דער הויז-ווירט זי איינגעקלאגט אין געריכט און בעקו-מען אנ'עקסמיסיע.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס די פרוי האט געוואלט בעצאהלען א טייל געלד, האט דאך דער ווירט בעשטימט אויף נעכטען די עקסמיסיע. נעכטען איז טאקע געקומען דער קאמארניק און ארויסגעווארפען פון דירה דאס ביסעל ארימקייט. די סצענע האט ארויסגערו-פען ביי די איינוואוינער פונ'ם הויז א געוואלדיגע אויפרעגונג, וואס האט דער-פיהרט דערצו, אז דער עולם איז צו-געלאפען צו די פענסטער פון דעם קע-לער, זיי אויפגעריסען און דארט צו-ריק-אריינגעשטעלט דאס ביסעל זאכען פון דער ארימער פרוי.

א פרוי אין פלאמען.
זייט פארזיכטיג מיט „פרימוס"-מאשינקעס!

(–) אויף אנדזשעיא 46 איז נעכטען געשעהן א שרעקליכער פאל. בעת די איינוואוינעריז העלענא אדאם האט אנגעצינדען א „פרימוס"-מאשינקע, האט פלוצלונג די מאשינקע אויפגעריסען און די אומגליקליכע פרוי איז ארומגענומען געווארען מיט פלאמען. דער סובלאקאטאר האט ארופגעווארפען אויף דער ברענענדער אדאם א פאלטען און אויס-געלאשען דאס פייער. דערביי איז ער אבער אזוי אפגעבריהט געווארען, אז מען האט געמוזט רופען די ניכע הילף, וועלכע האט מאטישקעוויטש'ן אפגע-פיהרט אין שפיטאל.

קהלה.

יודישע זעלנער זאלען בעפרייט-ווערען אויף די ימים-טובים — זיצונג פון פער-וואלטונג.

(–) די קהלה האט זיך געווענדעט צום היגען ד. א. ק. מיט דער ביטע צו בעפרייען די יודישע זעלנער אויף ראש-השנה, און יום-כפור.

(–) מיטוואך קומט פאר א זיצונג פון דער קהלה - פערוואלטונג. אויפ'ן טאג-ארדנונג שטעהען פאלגענדע פראגען: בעריכט פון דער טאקסאציע-און ווירט-שאפטס-קאמיסיעס, בעריכט פון דער קאמיסיע פאר מאציאלער הילף וועגען די פערטיילטע 50 פונט שטערלינג.

הנחות ביים הכנסה-שטייער פאר פערזאנען, וועלכע האל-טען אויס א פאמיליע.

(ב) ווי בעוואוסט, בעקומען די פער-זאנען, וועלכע שטעלען-צו א צייגניש וועגען אויסהאלטען א פאמיליע, הנחות ביים צאהלען הכנסה-שטייער. דערביי פאדערען אבער די פינאנץ-ארגאנען, אז די צייגנישען זאלען זיין בעשטע-טיגט דורך דער פאל-ציי, דערפאר מוז דער שטייער-צאהלער בעצאהלען 4,50 זל. און פערלירען א סך צייט, ביז ער בעקומט אזא צייגניש.

צוליב דעם, האבען די סוחר'ישע אר-גאניזאציעס בדעה זיך צו בעמיהען, אז אין אזא פאל זאל גענוג זיין די בע-שטעטיגונג פון הויז-ווירט אויער אנ'-אויסצוג פון מעלדונגס-בוך.

סאמף געגען שקארלאטין
פערהיטונגס-מיטלען געגען דער עפידעמיע.

(ס) נעכטען איז אין געזונדהייטס-אמט פארגעקומען א זיצונג וועגען שא-פען מיטלען צו פערהיטען געגען דער דראהענדער שקארלאטין - עפידעמיע.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארע', אז דערווייל איז אין לאדז קיין שקארלא-טין-עפידעמיע נישטא, ס'טרעפען זיך בלויז איינצעלנע פאלען פון דער קראנקהייט.

דאלאר.
נעכטיגער קורס אין לאדז.

(–) ביז איצט האט „באנק פאלסקי" געצאהלט פאר דאלארען 8,98. נעכטען האט די באנק פערקלענערט דעם קורס און געצאהלט נאר 8,95.

צוליב דער דאזיגער סיבה איז אויף דער שווארצער בערזע דע קורס גע-פאלען פון 8,98 ביז 8,96.

דער אפיציעלער קורס, וועלכער איז ביז איצט געווען 9,02 פאר טשעקען און 8,99 פאר מזומן איז אויך פערקלע-נערט געווארען אויף 9,00 און 8,97.

בריף אין רעדאקציע.

השוב'ע רעדאקציע!

מיך בעטען אייך פעסטשטעלען, אז די נאטיץ, לויט וועלכער די זאקען-פאבריקאנטען האבען שוין אונטערגע-שריבען די פאדערונגען פון די ארביי-טער און, אז מ'טרעט צו, צו דער אר-בייט, איז פון אנהויב ביז'ן סוף נישט ריכטיג און איז זיכער אינספירירט גע-ווארען פון די אונטערנעהמער, כדי צו פראוואצירען די ארבייטער צוצוגעהען צו דער ארבייט.

די פערוו. פון טעקסטיל-פעראיין, אבטיילונג 7, „נייע".

מעלדונג.

אכטונג לעדער אנגעשטעלטע!

היינט דינסטאג פינקטליך 7 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון פעראיין (קאשטשושקי 21) א בעראטונג פון דער לעדער - סעקציע וועגען בעריכט פון די אונטערהאנדלונג מיט די סוחרים אין ווייטערדיגע ארבייט.

די פערוואלטונג.

שרעקליכע ליידענס-געשיכטע פון אַ יודישען אַרטיסט.

ווער וועט העלפען דעם אומגליקליכען?

*) אין די יודישע טעאַטער-קרייזען איז מיט יאָהרען צוריק בעקאַנט געווען דער נאָמען פייבושאַק. דאָס זענען געווען צוויי יודישע אַרטיסטען מיט אויסערגעוועהנליכע שטאַרקע שטימען. דער עלטערער וואָס האָט פערמאָגט אַ ריזיגע באַסען-שטימע וואָס ס׳איז זעלטען געווען צו געפינען אַן׳עהנליכע, דער יונגערער ברודער משה האָט געהאַט אַ שוואַכערע שטימע, אָבער גרויסע סצענישע פעהיגקייטען און האָט אָנגעהויבען ביסלעכווייז צו פערנעהמען אַן אָנגעזעהענעם אָרט אויף דער יודישער ביהנע. זייענדיג אַ קינד פון יודישע עלטערן (זיין פאָטער איז געווען פישל דער שמש, אַן אייניקל פון אלי׳ מרדכי ראַדאָמסקי). האָט ער בעקומען אַ יודישע ערציהונג, און בעזיצענדיג אַ פיינע שטימע האָט ער זיך געלערנט זינגען און שפּעטער אָנגעקומען אַלס כאָריסט אויף דער יודישער ביהנע און דאָרט ענטדעקט אין זיך די סצענישע פעהיגקייטען.

פייבושאַק דער עלטערער איז בקרוב אַנגאַזשירט געוואָרען קיין אַמעריקאַ, ער איז אָבער שוין נישט געפאָהרען. אין פּינסק איז ער קראַנק געוואָרען און געשטאָרבען. דער יונגערער משה, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אַרויסווייזען אַלס דראַמאַטישער אַרטיסט האָט זיך געפונען אַנ׳אָרט אין די פּראָווינצער יודישע טרופּעס. אַזוי האָט עס געדויערט ביז׳ן אויסבּרוך פון קריג, ווען משה בער פייבושאַק איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין מיליטער און איז אַוועק אין קריג. ער פאַלט אַריין אין דייטשער געפאַנגענשאַפט און לעבט דורך אַלע ענוים פון אַ געפאַנגענעם, הונגער א.א.וו. אָבער זיין אַרטיסטישע נאַטור לאָזט איהם נישט רוהען. אין געפאַנגענען-לאַגער אָרגאַניזירט ער אַן אַמאַטאָרען-טרופּע און רוקט זיך ביז לעכווייז אַרויס אויפ׳ן פּאָדערגרונד. אַזוי דויערט עס ביז 1920, ווען ער קעהרט זיך אום קיין פּוילען.

די קריגס-געשעהענישען, די פּאָר יאָהר געפאַנגענען-לאַגער זענען נישט פערביי אָהן ווירקונג. מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק איז משה פייבושאַק צוריקגעקומען קיין לאָדז און האָט זיך בעוויזען אין ווילקער ביה״מ. דאָרט פלעגט ער זיך איינאָרדנען ביינאַכט אין האַלטען, אַז דאָס ביה״מ איז זיין אייגענטום. ביי טאָג פלעגט ער זיצען אין הויף אָדער אַרומגעהן אין די גאַסען. אָנפאַלען פון משוגעת פלעגט ער בעקומען זעהר זעלטען. פאַראיאָהרען האָט ער דערלאַנגט אַ יודען, וואָס האָט געלערנט, אַזאַ שטאַרקען שטויס, אַז יענער האָט זיך געמוזט לעגען אין בעט און געהט ביז היינט נישט אַרויס. אינ׳ם זעלבען ביה״מ געפינט זיך אַ ישיבה אויפ׳ן נאָמען פון ווילקער מגיד. ווען מ׳טיילט די קינדער ברויט, קומט ער צוגעהן, נעהמט זיך זיין פּאַרציע און געהט רוהיג אַוועק. זאָל זיך טרעפען אַ פאַל, אַז מ׳זאָל איהם דאָס ברויט נישט געבען, פאַלט ער אַריין אין אַזאַ אויפרעגונג, אַז ער ווערט געפעהרליך. מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט ער איינעם פון די מתפללים געגעבען אַ ביס אין נאָז, אַז יענער איז אָפּגעריסען מיט בלוט און איז קוים פון איהם אַוועק.

ער שלאָפט אויף בענק און לעגט זיך אונטער ספרים אונטער׳ן קאָפּ. ליגט אַמאָל ביז 10—11 אַ זייגער און קיינער טאָר איהם נישט „בעאונרוהיגען". ווען ער איז רוהיג פּאַסירט אָפט, בעזונדערס אין די אָווענד שעה׳ן, אַז ער הויבט אָן זינגען תפילות אָדער לידער מיט אַזאַ מתיקות, אַז דאָס האַרץ פערגעהט.

אַזוי מוטשעט זיך דער אומגליקליכער זינט 2 יאָהר און קיינער פון די גבאים און נישט פון די מתפללים נישט די פערוואַלטונג פון דער לאָדזער יודישער קהל. האָט זיך פעראינטערעסירט מיט׳ן גורל פונ׳ם אומגליקליכען. אויך נישט דער יודישער אַרטיסטען-פעראיין, וואָס דאָס איז זיין דירעקטער חוב.

ערשט אין דער לעצטער צייט, ווען זיין וואוינען אין ביה״מ איז שוין געוואָרען געפעהרליך פאַר די מתפללים, האָט מען זיך אָנגעהויבען משתדל זיין, אַז מ׳זאָל איהם אַריינעהמען ערגיץ אין אַ הייל-אַנשטאַלט. מ׳האָט זיך געווענדעט צו דער קהלה, אָבער זי האָט עס ערלעדיגט פונקט ווי זי ערלעדיגט אַלע אַנדערע זאַכען, וואָס קעהרען זיך נישט אָן מיט דער מקוה אָדער בית עולם — זי האָט עס אָפּגעשיקט ערגיץ אַנדערש.

אין דער לעצטער מינוט דערוויסען מיר זיך, אַז מיט׳ן ענין האָט מען זיך געווענדעט צום לאָדזשער יאָעל און מ׳דאַרף האָפען, אַז ער וועט זיך פעראינטערעסירען מיט דער לאַגע פונ׳ם אומגליקליכען דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען אויפ׳ן ריכטיגען אופן.

אַרחתן-בדחן מיט אַ סך כלות

דאָס מאָל איז ער אַדורכגעפאַלען אין נעכטיגען צוקלאַפּט די ביינער.

דער זייגערמאַכער יאָרדאַן פון דזשעלנא 19 האָט אַ דערוואַקסענע טאָכטער האָט ער געזוכט פאַר איהר שידוכים, געקליבען, אויסבראַקירט און ווידער געקליבען.

האָט ער דאָך געוואָלט געבען זיין טאָכטער אַ שעהנעם גדן. האָט מען שוין געוואָלט אויסקלויבען דאָס בעסטע, דער אויבערשטער האָט געהאָלפען און ה׳ יאָרדאַן האָט תנאים געשריבען מיט זיין טאָכטער, מ׳האָט געמאַכט אַ זעהר פיינע תנאים און די געסט האָבען זיך משכח געווען.

געהט אָבער אַוועק אַ שטיקעל צייט און ה׳ יאָרדאַן דערוויסט זיך, אַז זיין טאָכטערס חתן האָט נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי נאָך עטליכע כלות אין לאָדז. וויל דאָך ה׳ יאָרדאַן נישט גלויבען און טראַכט הכצ, פליאָטקעס, ס׳איז קנאה.

אָבער כדי צו זיין איבערצייגט רוהיג געהט ה׳ יאָרדאַן אַרויף צו איינע פון די בלומרשטע כלות פון זיין צוקונפטיגען איידעם, זאָגט, אַז ער איז שדכן און האָט פאַר דעם מיידעל אַ שידוך.

— איך האָב שוין אַ חתן, איך דאַרף נישט מעהר קיין שדכן רופט זיך אָן דאָס מיידעל מיט גדלות.

— אפשר קען מען וויסען ווער ס׳איז אייער חתן, פרעגט דער שדכן?

פלוני בן פלוני, זאָגט דאָס מיידעל.

ה׳ יאָרדאַן איז שיער נישט אומגעפאַלען. ער האָט טאַקי דערהערט דעם נאָמען פון זיין „גן-עדן".

ה׳ יאָרדאַן האָט דערצעהלט דעם מיידעל דעם גאַנצען אמת. איצט האָבען שוין ביידע געחלש׳ט, אי ה׳ יאָרדאַן און אי דאָס מיידעל.

נאָכדעם ווי זיי האָבען זיך אַ ביסעל בערוהיגט, האָט מען אָנגעהויבען צו טראַכטען וואָס דאָ צו טון.

— דער בלאָטער מוז פּלאַצען — זאָגט ה׳ יאָרדאַן. און זיי האָבען בעשלאָסען, אַז דער חתן וועט איינגעלאַדען ווערען צו ה׳ יאָרדאַן אויף מיטאָג און אַהין זאָלען קומען אַלע כלות פון דעם חתן.

כך-הוא, דער חתן איז געווען זעהר צופרידען פון דער איינלאַדונג, האָט געשיקט זיין כלה נומער 4 בלומען און אַנ׳אויסגעפוצטער אַוועק צו איהר.

אַריינקומענדיג, איז איצט דעם חתן נישט גוט געוואָרען. זיינע אַלע כלות זענען געזעסען און מיט צוגעפּגעבייטעטע פויסטען זיך געוואָרפען אויפ׳ן חתן.

סוף: ס׳איז געוואָרען אַ געשריי, אַ טומעל, אַ געשלעג, דער חתן איז אַזוי צובייטלט געוואָרען, אַז ס׳איז געווען גאָט׳ס רחמנות אויף איהם.

דער ענין וועט נאָך געוויס אָנשפּערען אין געריכט.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונע-לונגע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קונסטליכער בערג-זון.

317 נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

טעלעגראַמען.

ענגלישער פּאַרלאַמענט גרייט זיך צום ווייטערדיגען קוילען-שטרייק.

לאָנדאָן, 30. (פּאַט) היינט ביינאַכט איז זיך צוזאַמענגעקומען דער פּאַרלאַמענט, כדי אָנצונעהמען אַ ספּעציעלען פּאָליציי-רעגולאַמין אויפ׳ן קומענדיגען חודש אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן קויהלען שטרייק. אין די נאַטיונאַלמשירישע גרובען מעלדען זיך צו דער אַרבייט פיל אַרבייטער, אויף דער דעקלאַראַציע פון דעם קרייז-סינדיקאַט, וועלכער האָט אויפגערופען צו אַ פערשטענדיגונג מיט די גרובען-אינהאַבער.

לאָנדאָן, 30, (פּאַט) היינט איז אין דרום וויילס געקומען צוזאַמענשטויסען צווישען די אַרבייטער מיט די אַרבייטסלאָזע? די אַרבייטסלאָזע האָבען די פּאָליציי בעוואָרפען מיט שטיינער. ס׳זענען דאָ פיל פערוואונדעטע.

בערנאַרד באַראָן דער גרעסטער אַקציאָנער פון דער רוטענבערגער-געזעלשאַפט.

לאָנדאָן, (יט״אַ) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דער בעקאַנטער לאָנדאָנער פילאַנטראָפ און שעף פון דער לאָנדאָנער טאַבאַק-פירמע „קא-ע-דאָס", בערנאַרד באַראָן געקויפט אַקציעס פון דער פּאַלעסטינער עלעקטריע-געזעלשאַפט אויף אַ סומע פון 100,000 פונט. די פּאַלעסטינער עלעקטריע-געזעלשאַפט האָט, ווי בעקאַנט, די אויפגאַבע צו רעאַליזירען דעם אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען דעם 21-טען סעפּטעמבער 1920 צווישען דעם אינזש. פּנחס רוטענבערג און דעם ענגלישען קאָלאָניעס-אַמט וועגען אויסנוצען די וואַסער-קראַפט פון ירדן און ירמוק, ווי אויך די נעבען-אויסגוסען פון די דאָזיגע צוויי טייכען, מיט׳ן צוועק צו בעזאָרגען ארץ-ישראל מיט עלעקטרישער קראַפט.

אין הסכם מיט׳ן אָפּמאַך, טרעט אַריין אין קראַפט די קאָנצעסיע ערשט דעמאָלט ווען דער געזעלשאַפט-קאַפּיטאַל וועט בעטרעפען מינדעסטענס 200,000 פונט. דער דאָזיגער בעדינג איז שוין דערפילט געוואָרען. דער אויטאָריזירטער קאַפּיטאַל פון דער פּאַלעסטינער עלעקטריע-געזעלשאַפט בעטרעפט איין מיליאָן פונט. די יפוי׳ער עלעקטריע-קאָמפּאַניע, וועלכע איז אַ טאָכטער-געזעלשאַפט פון דער פּאַלעסטינער עלעקטריע-געזעלשאַפט, האָט, לויט אַ בעריכט פון דער ארץ ישראל רעגירונג צום פעלקער-בונד, געהאַט אין יאָהר 1923 ריינע הכנסה 6,103 עגיפּטישע פונט, און אויסגעצאָהלט דיווידענדע אין דער הויך פון 6 פּראָצ.

בערנאַרד באַראָן איז איצט איינער פון די גרעסטע אַקציאָנערען פון דער פּאַלעסטינער עלעקטרי-געזעלשאַפט.

אַ פאָדערונג צוצואיילען דעם פּראָצעס פון מאַגדעבורגער מערדער שרעדער.

בערלין. (י. ט. א.) דער מיטגליד פון פּרייסישען לאַנדטאַג דר. באָהנער האָט צוגעשיקט אַ בריף דעם יוסטיץ-מיניסטער, אין וועלכען ער שרייבט צווישען אַנדערן:

„עס איז בעקאַנט, אַז די דייטשע געריכטען, זענען איצט אין אַלגעמיין פערוואָרפען מיט אַרבייט, עס שטעהט פאַר דעריבער אַ געפאַהר. אַז דער פּראָצעס געגען שרעדערן, וועלכער ווערט אָנגעקלאָגט אין אויספיהרען אַ מאָרד, וועט נישט בעטראַכט ווערען אויף דער קומענדער סעסיע פון לאַנד-געריכט פון די געשוואָרענע. אַזוי אָבער ווי דער דערמאָנטער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אין לאַנד ווי אין אויסלאַנד, אַנ׳אומגעהויערע פּעראינטערעסירונג, איז נויטיג צו צואיילען דעם טערמין פון פּראָצעס. מיר שיינט, אַז דאָס ליגט אויך אין די אינטערעסען פון דער יוסטיץ".

די דייטשע דעמאָקראַטישע פּרעסע שטיצט דעם פאָרשלאַג צוצואיילען דעם פּראָצעס, וועלכער איז דורך די בעאַמטע אין מאַגדעבורג פערוואַנדעלט געוואָרען פון אַ געוועהנליכען קרימינעלען פּראָצעס אין אַ פּאָליטישער אַפערע. די עפענטליכע פערהאַנדלונגען פון געריכט מוזען ווייזען דער ברייטער געזעלשאַפט די שאַנטאַזש-כונות פון דער האַקענקרייצלערישע קליקע.

ווי בעקאַנט, איז לכתחילה אַרעסטירט געוואָרען אַלס פערדעכטיגער אין אויספיהרען דעם מאָרד, דער יודישער אינדוסטריעלער האַאַס. אַלס הויפּט-עדות געגען האַאַס׳ן איז אַרויסגעטרעטען דער איצט-אַרעסטירטער שרעדער.

13-טע מלוכה-לאָטעריע.

16 טער טאָג ציהונג.

10 000 זל.: 3316 46699.
5,000 זל.: 37776.
3,000 זל.: 8288 13359.
2,000 זל.: 8430 16663.
1,000 זל.: 1357 2054 8894 46341 49808 50601 54928 64141.
600 זל.: 12962 19297 26970 38466 41203 43207 46341 50904 58199 63750 64382 64995.
500 זל.: 3548 5498 14541 14826 34762 38690 41717 53436 56038 58202.
400 זל.: 1223 1464 2872 3953 8295 10373 11623 12385 12431 14976 16642 17033 19361 20640 24500 25717 28407 28794 31836 37512 38712 41483 41947 42081 45226 46160 48350 49471 49964 53582 53609 55531 57510 64130 64812 65613.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27 81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5—7. 175
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פּרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן בעצאָהלט

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פּיעטרקאָווער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָ׳ענד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויער-קר.	4—3
ד״ר ערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6—5
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2½-12½
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3—1
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורט-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּריצונגען ווי סאַלוואַרסאַן א. ז. וו. מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך באַדעק, קונסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אייני פערלעגונג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד״ר [illegible]	צאָהן-אַרצט	9—3 נ. מ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סטאַראָזאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קאַראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען שבת און זונטאָג
וויזיט 3 זלאָטעס.

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין טאָמער יאָ זאָלסטו קומען צו לויטען אין ביוראָ פּעטריקאָווער 18, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט אַלערליי ביטען לויט׳ן אוסטאַוו. קלאָוזעס, ואַבזופּיטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס. רעקורסען-וועגען קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס צו אַלע פּאָליצייאַ-בעצירקען, שיתפות-אַקטען, טעסטאַמענטען, אַקטען אינטערצידיעס, אַקטען דאַראַוזיעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

אינוש. ש. קאפלאנסקי'ס רעפעראט וועגן ארץ־ישראל.

(י. ה.) שבת איז אין „פילהארמאניע" זאל פארגעקומען א פארלעזונג פונ'ם בעקאנטען פיהרער פון די רעכטע „פועלי ציון", עקזעקוטיוו-מיטגליד פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל אינזש. ש. קאפלאנסקי. נאכדעם ווי ה' לעווין בעגריסט דעם גאסט בעקומט דער רעפערענט דאס ווארט. ער שטעלט זיך אפ אויף דער טעטיגקייט פון די „פועלי ציון" אין אינטערנאציאנאלען מאסשטאב און אין א״י און געהט איבער צו דעם איצטיגען קריזיס אין ארץ-ישראל. דעם איצטיגען קריזיס בעצייכענט דער רעדנער אלס א קריזיס פון בירגערליכע אידעאלאגיעס, וואס מ'האט געבראכט קיין א״י און געוואלט זיי דארט פערפלאנצען. א״י, זאגט דער רעדנער, איז נישט נאר אנ'ארט פאר געאגראפישע טראנספארמאציעס פאר יודען, דאס איז אנ'איבערבויאונג פון גאנצען עקאנאמישען לעבען און סטרוקטור. די טענדענץ פון געאגראפישער טראנספארמאציע האט גורם געווען צו דעם, אז די לאנדווירטשאפט-קאלאניזאציע איז אראפגערוקט געווארען אויפ'ן הינטערגרונד. א״י פערלאנגט א סאלידען גרונד, סאלידען קאפיטאל, סאלידע קענטניש, גוטע קוואליפיקאציעס. דער קריזיס איז געלעגען נישט אין די עקאנאמישע פערהעלטנישען און מעגליכקייטען פון א״י. דער עקאנאמישער קריזיס אין פוילען און אין דייטשלאנד האט איהם נאכמעהר פערשטארקט. די לאנדווירטשאפט-געזעלשאפטען, וואס האבען זיך בעהאלטען אין גרינדען האבען נישט געקענט רעאליזירט ווערן.

דער רעפערענט שטעלט זיך ווייטער אפ אויף דער דיסציפלינירטקייט און אפפערווי־ליגקייט פון דער ארבייטערשאפט. ער ברענגט א ביישפיל: אלס איינע פון די ארגאניזירטסטע גילט די ענגלישע ארבייטערשאפט אין דער צייט פונ'ם קויהלען-שטרייק האט מען אין ענגלאנד צוזאמענגעזאמעלט $^3/_4$ מיליאן פונט פאר די שטרייקענדע, וואס עס מאכט אויס ווענינגער ווי 1 פונט אויף א שטרייקענדען ארבייטער, ווען די 10 מיליאן ארבייטער וואלטען געשפענדעט יעדען חודש 1 ארבייטס-טאג, וואלטען זיי געקענט שאפען אנ'ערך 5 מיליאן פונט א חודש. אין א״י בעת ס'איז אויסגעבראכען די ארבייטסלאזיגקייט איז דער פרינציפ פון א טאג ארבייט אין חודש, פאר די ארבייטסלאזע אדורכגעפיהרט געווארען. אין איינינגע טיילען פון דער ארבייטערשאפט גיט מען פאר די ארבייטסלאזע אפילו 1, 2 און ביז 3 טאג אין וואך.

איבערגעהענדיג צו פערספעקטיוון, דערציילט דער רעדנער, אז דער קאלאניזאציע-דעפארטאמענט האט אויפגעארבייט א בודזשעט פון 400 טויזענד פונט. דאס ערלעדיגען דעם בודזשעט וואלט געקענט בעשעפטיגען 5,000 ארבייטסלאזע. 100 טויזענד אויף בוי-קרעדיטען, (די היפאטעקען-באנק וועט היי-יאהר רעאליזירט ווערען) 100 טויזענד אויף אמעליאראציע-ארבייטען ביי חיפה, 100 טויזענד פונט אויף אמעליאראציע-ארבייטען אויף די פלעצער פון קרן קימת (די ארבייטען וועלען היי-יאהר אדורכגעפיהרט ווערען) און 100 טויזענד אויף עפענטליכע ארבייטען.

דער אקציאנס-קאמיטעט האט איינשטימיג בעשלאסען, אז היי-יאהר מוז מען צוטרעטען צו א נייער קאלאניזאציע פון די פארוועברייטעטע ארבייטען.

די בוי-קרעדיטען וועלען שאפען נייע ארבייטס-מעגליכקייטען, דער נייער פארט אין חיפה, די מערב-סטרוגג-ארבייטען ביים יפו'ער פארט שאפען נייע קאניונקטור-מעגליכקייטען.

די וועלט-קאפיטאליסטען קוקען זיך צו צום נייעם טויער, וואס ווערט איצט פארגעברייטעט אין א״י, ס'וועט זיך א לאז טון א נייער שטראם פון פריוואט-קאפיטאלען. א״י ווערט א געשעפטס-ענין, חיפה ווערט דאס באטום פון מעסאפאטאמיען. רוטענבערגס עלעקטריפיקאציע, די אינערשעפליכע אוצרות פונ'ם ים המ'ח ציהען צו זיך די קאפיטאליסטען. מי' שטעהען פאר א נייער כוואליע, זי וועט אנקומען נישט מיט א מאל, אבער זיכער.

דאס איצטיגע פראבלעם איז צו פערהיטען, אז ארץ-ישראל זאל אנשטאט א קאלאניזאציאנס-לאנד נישט פערוואנדעלט ווערען אין א קאלאניאל-לאנד. אין דעם דארף אפהיטען די ארבייטערשאפט.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אווענד צו קליניק-פריזען. [?]

31 גדאנסקא 31.

Dr. Prybulski

זאמאדזקא 1, טעל. 25-38.

יענערישע- און האר- הויט - קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפ (האר-אויספאל), רענטגען-שטראלען. נעמט אן 9—1, 4—8 אוו., דאמען: 4-5

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41.

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און סע נער-שוואכע קראנקהייטען. 1839

היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל) נעמט אן פון 9—11 און פון 5—8 אווענד

KUNEROL

כשר

100% ריין

קאקאס-פעטס

צום באקען,
קאכען
און פרעגלען

צו בעקומען אומעטום. 760

די רענאמירטע שולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ.

7-קלאסיגע שולע פון פ. קאצענעלזאן נאחומאב נייגאס 6

צווישען נאוואמיעסקא און ווסכאדניא.

עס ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאהר שילער און שילערינס.

א ספעציעלער פארבערייטונגס-קלאס פאר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. א גרויסער פראגראם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי קודש ווערען געלערנט אונטער דער הנהלה און השגחה פון בערוהמטען אלטען למדן

ר' בנימין יעקב קאצענעלזאן.

ביי דער שולע עקזיסטירט פאר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאהר

א פרעבעל-שולע / Freblówka

פוילישע און העברעאישע לייערער און לייכטע געשפרעכען.

גימנאסטיק מיט מוזיק. ריטמישע טענץ. האנד-ארבייט.

אנפאנגס-לעהרע פון לעזען, שרייבען פויליש און עברי (דאוונען).

נאכמיטאג-שולע 50% ביליגער.

נאכמיטאג - פרעבעלשולע. 979

איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אווענד.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30-טען אויגוסט 1926.

2007. א גרופע לעזער פון א קליין שטעטיל.

עס איז א פראגע, וואס פארע אוואנטורע דאס איז געווען, און צוליב וואס איז זי ענטשטאנען, צי האט מען אין שוהל דעמאלט געדאווענט מיט א מנין און צו דאס דאווענען איז צוליב דער אוואנטורע איבערגעריסען געווארען. אין ע גסטען פאל דראהט אייך ביז 3 חדשים.

2008. האנדוואורצעל.

איהר מוזט תיכף מעלדען אין אייער פאליציי-קאמיסאריאט וועגען געפונענעם קינד, אין געגענפאל דראהט אייך א געלד שטראף.

2009. א לעזער פון בארישא.

אויב איהר זענט עלטער פון 60 יאהר דארפט איהר זיך שוין נישט לאזען אונטערזוכען און אויב די איבעריגע בעדינגונגען וועלען נישט שטערען וועט אייער זוהן אנערקענט ווערען אנ'אפיעקונסטווא.

2010. שרעטער.

אין קאנגרעס פוילען איז קיין געריכט פאר יתומים נישט פארהאן.

2011. א לעז. פון אלט-שטאט, י. ב.

5 זל. א חודש פראצ. פון 80 זל. איז אהן א ספק ליכווע. די שטראף איז אפהענגיג דערפון, צי דערזעלבער פערגעהמט זיך מיט בארגען געלד אויף פראצענט פראפעסיאנעל און אין וועלכער סיטואציע איהר האט זיך געפינען בעת איהר האט זיך געבארגט דאס געלד.

2012. א געטרייער לעז. פון זגערזשער.

אויב דאס גרונד דירה-געלד פאר אייער דירה-בעטרעפט 110 ר', דארפט איהר צאהלען פאר יעדען קווארטאל פון לויפענדען יאהר 43 פראצ. און אויפ'ן חשבון פון די אויסגאבען 6 פראצ., וואס בעטרעפט 31.50 און פאר די אויסגאבען 4.50.

2013. ב. נ.

איהר קאנט צוריקציהען די פלענאפאטענץ, וואס איהר האט געגעבען דעם אדוואקאט צו פיהרען דעם פראצעס, איהר מוזט אבער תיכף בעפולמעכטיגען א צווייטען אדוואקאט צו פיהרען ווייטער דעם פראצעס. אויב איהר זענט אליין נישט ביכולת. ווייל בלויז צוליב דעם, וואס איהר האט צוריקגעצויגען דעם, ערשטען און נאך נישט זיך אויסגעקליבען קיין צווייטען אדוואקאט וועט מען אייך דעם פראצעס נישט אפלעגען.

זכרונות וועגען הרב ר' חיים מייזעל זצ"ל

(109 בעארבייט ספעציעל פאר'ן „נ. פאלקסבלאט"

א משל מיט א נמשל.

ישראל קלמן פאזנאנסקי, דער גרויסער יודישער גביר אין לאדז האט זיך זעהר שטארק פערנומען מיט כלל-ענינים. ער האט אבער גאנץ אפט פערגעסען וועגען פערשידענע צוזאגען, וואס ער האט געגעבען, אז ער וועט שטיצען די, אדער אנ'אנדער אינסטיטוציע. דאסזעלבע איז אויך געווען מיט פאזנאנסקי'ס שפיטאל. פאזנאנסקי האט געהאט צוגעזאגט, אז ער וועט איינגאנצען אויסהאלטען און פיהרען דאס שפיטאל. די ארבייט איז אבער פערנאכלעסיגט געווארען און די קראנקע האבען זיך בעקלאגט אויף דער בעהאנדלונג אין שפיטאל.

דער רב האט איינמאל געשיקט נאך פאזנאנסקי'ן און איהם פארגעהאלטען וועגען שפיטאל און אויך וועגען די זאכען, וואס פאזנאנסקי האט כלומרשט פערגעסען. איך וועל אייך דערצעהלען א קליינע געשיכטע, האט דער רב געזאגט:

דער בעל-שם האט געהאט אנ'אייניקעל א גרויסען למדן, א יראת שמים, אבער א געוואלדיגער ארימאן.

ער האט אלץ פאר ליב גענומען און געזעסען יומם ולילה און געלערענט. איין זאך וואס האט איהם געעגבערט דעם מוח און נישט געלאזט רוהען איז געווען די ערציהונג פון זיינע קינדער. צוליב זיין גרויס ארימקייט האט ער נישט געקאנט זיינע קינדער ווי געהעריג ערציהען. ער האט געהאט פון דעם גרויס צער. אבער ער האט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען, איינמאל איז דער דאזיגער יוד געקומען אין שוהל אריין. ער האט דערזעהן אויף דער מזרח-וואנד שטעהן די פני פון שטאט, אלע גבירים אדירים, וואס האבען נישט קיין דאגות פרנסה און קענען ערציהען זייערע קינדער, ווי זייער הארץ גלוסט און אויך אליין דינען דעם אויבערשטען בשלימות, ער האט זיי חלילה נישט מקנא געווען, נאר אזעלכע רעיונות האבען זיך איהם אריינגעגנב'עט ווען ער איז געקומען אין שוהל אריין. פלוצלונג איז איהם איינגעפאלען א געדאנק און ער איז איהם צוגעטרעטען גלייך אדורכצופיהרען. ער איז צוגעגאנגען צו די גבירים אויף דער מזרח-וואנד און האט צו זיי געזאגט:

— איהר ווייסט, יודען, אז איך האב מיך צו אייך קיינמאל נישט געווענדעט נאך הילף און איך האב אייער הילף, וואס איהר האט מיר פון אייגענעם ווילען געוואלט געבען אויך נישט צוגענומען. איצט האב איך צו אייך פאלגענדע בקשה. איך וויל, אז איהר זאלט מיר אראפנעהמען אנ'עול פון קאפ און מיר ערלויבען צו לערנען אהן דאגות און זארגען, איך וויל, אז איהר זאלט מיר צוזאגען, אז איהר וועט מיר העלפען צו ערציהען און ערנעהרען מיינע קינדער. די גבירים האבען איהם דאס גערן צוגעזאגט און דעם בעל-שם-טוב'ס אייניקעל איז אוועק. ווען ער האט שוין געוואלט ארויסגעהן פון שוהל, האט ער זיך פלוצלונג אפגעשטעלט און געטראכט:

— רבונו של עולם, וואס האב איך געטון, נאכ'וואס האב איך מיך צו זיי געווענדעט. דאס הייסט דאך, אז איך ווער א בטוח באדם, אז איך האב האפנונג אויי א מענש און איך אליין וויל פון מיר אראפווארפען דעם עול פון גידול בנים. ער האט זיך אוועקגעשטעלט און געזאגט:

רבונו של-עולם, איך בעט דיך וצהר שטראף די דאזיגע בירים, וואס שטעהען אויף דער מזרח-וואנד מיט שכחה, אז זיי זאלען פערגעסען וועגען וואס איך האב זיי געבעטען.

מ'דארף נישט קיין איבריג ווארט צו פערלירען, כדי צו וויסען, אז די דאזיגע גבירים האבען סיי-ווי-סיי פערגעסען אין דעם צוזאג וואס זיי האבען געגעבען. ארויסגעהענדיג פון שוהל האבען זיי אפילו איינגאנצען פערגעסען וועגען דעם בעל-שם-טוב'ס אייניקעל און זיין בקשה.

— דאס איז די געשיכטע, וועלכע איך האב אייך געוואלט פערצעהלען, איך וועל אבער דעם רבונו-של-עולם נישט בעטען איצט, אז ער זאל אייך שטראפען מיט שכחה און איהר זאלט פערגעסען וועגען וואס איך האב אייך געבעטען, קודם-כל דערפאר, ווייל עס האנדעלט זיך נישט דא וועגען מיינע אייגענע קינדער נאר וועגען כלל יודישע קינדער און צווייטענס, ווייל איך וועל נישט אראפנעהמען דעם עול פון זיך, נאר א גרויסען עול נאך נעהמען אויף זיך.

ישראל קלמן פאזנאנסקי האט גענומען אין אכט דעם רב'ס ווערטער און זיך גענומען ענערגיש פיהרען דאס יודישע שפיטאל.

(פארטזעצונג קומט)

חלומות אויף בעשטעלונגען.

אַ מערקווירדיגע געשיכטע מיט דער בעריהמטער פראַנצויזישער אַקטריסע פלאַרי, וואָס איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

אין די ספּאַטער קרייזן פֿון פּאַריז ן לאָנדאָן קאָכט איצט מיט'ן זעלבסט־ רד פֿון דער בעריהמטער פראַנצויזי־ נר אַקטריסע רעדושין פלאַרי, וועלכע אַט זיך גענומען דאָס לעבען אין דער ורא פֿון אַ בעוואוסטען דירעקטאָר אין נדאָן.

מאַדמואַזעל פלאַרי איז געווען מער־ כענט פֿאַר אײַ ע פֿון די שענסטע טריסעס אין פּאַריז. זי איז געווען ך, שלאַנק און גראַציעז, און מיט הרע מערקווירדיגע אויגען האָט זי פלאַקערט די הערצער פֿון איהרע זענדער פערעהרער. איהר האָט אויך ט געפעהלט קיין געלד און קיין רום. פלעגט שטענדיג שפּילען פאַר גע־ קטע הייזער אין דערפאַר איז קיין יין נישט געווען צו גרויס, אַבי צו ינען איהר צו שפּילען טעאַטער. איהר פאַלג איז געשטיגען אַלץ העכער און כער, ווען פּלוצלונג, אין איין שעה־ ם פריהמאָרגען, איז פּאַריז ערשטוינט וואָרען פֿון דער נאַכריכט, אַז מאַד־ אַזעל פלאַרי האָט זיך אַריינגעשאָסען קויל אין קאָפּ, אין דעם לאָקאַל פֿון וואוסטען לאָנדאָנער טעאַטער דירעק־ ר סער אַלפרעד באָטס.

מאַדמואַזעל פלאַרי'ס קאַריערע איז ועוען פּונקט אַזוי מערקווירדיג און נסאַציאָנעל, ווי איהר טראַגישער טוֹיט. אי: געווען אָנגעשטעלט אין אַ טעאַ־ ר אַלס אַרויסהעלפערין צו דער בע־ רימטער אַקטריסע מ ס ינ עס, וועלכע ן געווען בעוואוסט אַלס די אַקטריסע ט די מיליאָן-דאָלאַרדיגע פיס. איין ל אַנ'אָוונד, ווען דער פאַ־האַנג האָט ן שוין געדאַרפט אויפהויבען איז פּליצ ונג אָנגעקומען אַ טעלעגראַמע, אַז מאַ־ ם מיסינגעט האָט געקריגען אַן אַטאַ־ ן פֿון אַפּענדיציט און קען דעם אָוונד ט ערשיינען.

דער דירעקטאָר איז געוואָרען פער־ וייפעלט. וואָס זאָל מען טון? דער אַטער איז געפּאַקט אין דער עולם רט אונגעדולדיג. אויסזאָגען, אַז מאַ־ ם מיסטינגעט איז קראַנק וועט ברענ־ ן אַ פערלוסט פֿון צעהנדליגע טויזענ־ ר דאָלאַר. האָט ער אויף שנעל אַ נק געטון צו רעדושין פלאַרי, וועל־ איז געווען יונג און שעהן, אַז זי ל אַרויס שפּילען די הויפּט ראָלע פֿון דאַם מיסטינגעט.

זי האָט געמאַכט אַזאַ פוראָר, אַז דער דירעקטאָר אַליין איז געווען איבעראַשט. איבער אַ נאַכט איז זי געוואָרען די פּאָ־פּולערסטע אַקטריסע אין פּאַריז. איהר ערפאָלג האָט אָוועקגעשטעלט מאַדאַם מיסטינגעט אין הינטערגרונד און זינט דאַן איז די יינגע פלאַרי געוואָרען די ליבלינג פֿון דער פּאַריזער טעאַטער וועלט.

וואָס האָט געפיהרט מאַדמואַזעל פלאַרי צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, גראַדע ווען זי האָט געשיינט צו זיין אויף'ן העכסטען שטאַפּעל פֿון גליק וואָס אַן אַקטריסע קען זיך ווינשען?

צוערשט האָט מען געמיינט, אַז זי האָט זיך גענומען דאָס לעבען, ווייל זי האָט געברויכט אַ סך נאַרקאָטישע מיטלען וואָס פלעגט זי פערטויבען און נאָכהער אַריינברענגען אין מעלאַנכאָלישע שטי־מונג. מ'האָט אויך דערצעהלט, אַז די אַקטריסע איז בעגאַנגען זעלבסמאָרד צוליב אַן'ענטוישטער ליבע מיט אַ בע־רימטען דראַמאַטורג.

אָבער עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מאַדמואַזעל פלאַרי האָט געמאַכט אַ סוף צו איהר לעבען אויס ענטוישונג אין אַ ליבע — אַ ראָמאַן וואָס זי האָט געפיהרט מיט אַ געליבטען, וועלכען זי האָט אָפט בעגעגענט, אָבער בלויז אין חלום. אין דער ווירקליכקייט אָבער האָט זי איהם קיין מאָל נישט געזעהן.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די חלומות זענען נישט פֿון דעם געוועהנלי־כען סאָרט, דאָס זענען חלומות וואָס ווערען געמאַכט אויף בעשטעלונגען. איהר דאַרפט נאָר זאָגען וואָס פאַר אַ חלום איהר ווילט, און אייך וועט זיך שוין חלומ'ן פּונקט דאָס וואָס איהר האָט בעשטעלט. מען האָט אין פּאַריז ענטדעקט אַ גאַנצען קליניק, וואו חלומות ווערען בעשטעלט, און דער קליניק רופט זיך טאַקע „דאָס הויז פֿון חלומות".

דער דאָקטאָר פרעגט פֿעגאַנדער ביי זיין פּאַציענטקע וואָס פאַר אַ סאָרט געליבטען זי וואָלט וועלען האָבען און זי שילדערט מיט אַלע איינצעלהייטען זיי־נע אויגען, זיינע האָר, זיין פיגור, און נאָך אַזעלכע וויכטיגע קלייניגקייטען.

דער דאָקטאָר פערשלעפערט זי דאַן מיט נאַרקאָטיק און פּצרהיפּנאָטיזירט, און ווי זי דערצעהלט שפּעטער, האָט זי ווירקליך געזעהן אין חלום אַ יונגען מאַן, וואָס האָט אָנגעצונדען אַ פייער אין איהר האַרץ און זי האָט זיך אין איהם שטערבליך פערליבט.

אָט אַזאַ מין חלום, דערצעהלען פלאַרי'ס פריינד, האָט די אַקטריסע בע־שטעלט ביי דעם אַזויגערופענעם „חלומות דאָקטאָר".

מאַדמאַזעל פלאַרי האָט געהאַט טויזענדער פערעהרער. עס האָבען זיך נאָך איהר געיאָגט גראַפען און באַראָנען און אַלערליי רייכע אַריסטאָקראַטען. זי האָט אָבער אין קיינעם פֿון זיי נישט געפֿונען די פּערזאָן וואָס זאָל אָנצינדען איהר האַרץ און בעפרידיגען איהר מיידעלשע פֿאַנטאַזיע.

האָט זי בעשלאָסען צו בעשטעלען אַ חלום, אין וועלכען זי זאָל זיך בעקע־נען מיט איהר „אמת'ן" געליבטען.

און מערקווירדיג, אַזוי שנעל ווי זי האָט איהר „בעשטערטען" בעגעגענט אין חלום האָט זי זיך אין איהם שטערבליך פערליבט. אין דער ווירקליכקייט איז אָבער אַזאַ פּערזאָן נישט געווען. האָט זי געהאַלטען אין איין גיהן צום דאָק־טאָר און בעשטעלט חלומות אין וועל־כע זי זאָל זיך קענען בעגעגענען מיט איהר געליבטען.

איין מאָל האָט זי בעגעגענט אַ מאַן וועלכער איז געווען ענליך צו איהר „חלום געליבטען". איז ער אָבער גע־ווען פערהייראַט. זי האָט אָנגעבאָטען זיין פרוי איהר גאַנץ פערמעגען, אַבי יענע זאָל אָפּגעבען דעם מאַן צו איהר. די פרוי האָט זיך ענטזאָגט.

די אַקטריסע איז אַוועק אַנ'ענטוישטע זי האָט געמאַכט אַ פערזוך צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, אָבער מען האָט זי אָפּגעראַטעוועט, און זי האָט ווידער אָנגעהויבען געהן צום „חלום-דאָקטאָר" צו חלומ'ען וועגען איהר געליבטען.

זי איז אָבער שוין נישט געווען די זעלבע. זי פלעגט שטענדיג אַרומגעהן אַ פערטראַכטע בלאָנדושענדיג איבער די גאַסען, מיט דער האָפנונג טאָמער וועט זי איהם דאָך בעגעגענען.

ענדליך איז זי אָבער געקומען צום שלוס, אַז ווי באַלד זי קאָן נישט זעהן איהר געליבטען אויף דער וואָה, איז איהר לעבען סיי ווי סיי גאָר נישט ווערט, און זי האָט זיך אַריינגעיאָגט אַ קויל אין קאָפּ און דערמיט פערענדיגט אויף שטענדיג איהרע ליידען.

אין וואַלד פֿון ליידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

33)

— טו אַ קוק אויף דער שפּאַגע! — האָט אויסגערופען בענסבערג און אויסגעבראָכען מיט אַ געוויין — זי דערמאָהנט מיך אין די ביטערסטע מינוטען פֿון מיין לעבען! איך האָב זיך געשוואוירען, אַז איך וועל זי איינשטעכען אין דער ברוסט פֿונ'ם מנוול און פערוצטער באַטיאַני; איך האָב זיך געשוואוירען איינצוטונקען זי אין דעם בלוט פֿון דעם אויסוואורף, און איך האָב מיין שבועה נישט אויסגעפיהרט — דו האָסט מיר אין דעם געשטערט, איבערגעבענדיג באַטיאַני'ן אין די הענד פֿון דעם פראָגער המון. אדרבא, זאָג, וואָס האָסטו דערמיט דערגרייכט?

— דער אורטייל איבער באַטיאַני'ן וואָלט סיי-ווי נישט אויסגעפיהרט געוואָרען. דאָס אָנקומען פֿון די עסטרייכער האָט אין דעם געשטערט.

— דאָס איז נאָך אָבער נישט אַלץ, וואָס דו האָסט געטון, דו האָסט צובראָכען די שפּאַגע מיט דער כונה צו בעפרייען מיך פֿון מיין שבועה. איך פיהל אָבער, אַז די שבועה ליגט איצט נאָך שווערער אויף מיר, ווי פריהער אין דער אַנוועזענהייט פֿון מיינע זעלנער האָסטו מיר געטון דעם גרעסטען אומ'כבוד, וואָס אין בעצוג צו אַן'אָפיציר קאָן געטון ווערען. צוזאַמען מיט דער שפּאַגע האָסטו צובראָכען מיין עהרע און מיין לעבען.

— ס'איז נישט אינגאַנצען אַזוי, לייטענאַנט בענסבערג! — האָט לויכטער געענטפערט — קיינעם וועט נישט איינפאַלען אַזאַ געדאַנק צוזאַמענצובינדען אייער כבוד מיט דער צובראָכענער שפּאַגע. וואָס איז דען אַזוינס, מ'שטיינסגעזאָגט, אַ שפּאַגע? איהר וועט זיך קויפען אַנ'אַנדערע און טראָגען זי געזונדערהייט!

— אַזוי קאָנסטו נאָר טענה'ן, ווייל דו ביזט נישט קיין זעלנער און נישט קיין אָפיציר! — האָט מיט אַ פערטרערטער שטימע אויסגערופען דער יונגערמאַן איך פערשטעה עס אָבער אַנדערש! איך וועל שוין קיינמאָל מעה נישט האָבען די דרייסטקייט צו קומען אין דער סביבה פֿון מיינע חבֿרים ווייל יעדער פֿון זיי וועט מיך טיף אין האַרצען פעראַכטען, דערפאַר, וואָס איך האָב ערלויבט אַרויסצורייסען מיין שפּאַגע און נישט געהאַלטען דאָס עהרען-וואָרט, וואָס איך האָב געגעבען צו אַ פרוי! באַטיאַני לעבט!.. מיין אומשעדליכע שפּאַגע האַלט איך איצט אין די הענד.. און — איצט ווייס איך, וואָס איך האָב צו טון... ווילסטו, לויכטער, אַז איך זאָל פאַר דיינע אויגען זיך דורכשטע־כען דאָס האַרץ?

— טו עס נישט! — האָט אַ געשריי געטון דער רויבער. אויסשטרעקענדיג זיין האַנד, כדי אָפּצוהאַלטען דעם עקזאַלטירטען יונגענמאַן פֿון דעם נישט-בערעכנעטען שריט.

— נו, גוט — האָט אויסגערופען אַלפרעד פאָן-בענסבערג, רוהיג אַ קוק-טוענדיג אויף לויכטערן — דו אַליין קאָנסט מיר איצט ראַטעווען דאָס לעבען!

— זאָגט-זשע, וואָס דאַרף איך צו טון, און זייט זיכער, אַז אייער פערלאַנג וועל איך אָדורכפיהרען; גלויבט מיר, איך האָב באמת עגמת נפש, וואָס איך האָב אייך שלעכטס געטון!

— נעהם מיך צו אין דיין חבֿריא! — האָט בענסבערג אַ זאָג געטון — איך וויל טיילען מיט אייך אייער אומרוהיג לעבען. דאָס איינציגע, וואָס בלייבט מיר אויס צו טון, איז צו ווערען אַ רויבער!

ביי די דאָזיגע ווערטער האָט זיך דער יונגער אָפיציר ביטער פונאַנדערגעוויינט, די שפּאַגע האָט זיך אַרויסגעגליטשט פֿון זיינע הענד, און וואַקלענדיג זיך איז ער אַנידערגעפאַלען צו לויכטערס פיס.

דער לעצטער האָט איהם ברידערליך, צאַרט צוגעדריקט צו זיין ברוסט.

די איבעריגע רויבער האָבען אויך מיט טיפען מיטלייד אָנגעקוקט דעם צובראָכענעם יונגענמאַן.

פאַר זיי זענען געווען פערשטענדליך זיינע יסורים. איט־ליכער פֿון זיי האָט שוין געהאַט אַדורכגעלעבט אַזעלכע מינוטען, ווען זיי האָבען זיך געשיידט מיט דער מענשליכער געזעלשאַפט.

לויכטער האָט איהם געטוליעט צו זיך, ווי אַ שווער בעלע־דיגט און טיף-ליידענד קינד.

ער האָט אין איהם לאַנג אַריינגערעדט, און געפרובט אָפּ־רעדען פֿון דעם שריט, וואָס ער געהט מאַכען. ער האָט איהם דערצעהלט וועגען זייער עלענדקייט און אָפּגעשטויסענהייט, וועגען זייער אייביגען נע ונד, וועגען די אונאויפהערליכע יאָג־לענישען.

— אונזער לעבען, איז אַ לעבען פול מיט ליידען! — האָט לויכטער צו איהם גערעדט — מיר, דאַרפסטו וויסען, יאָגען זיך נישט נאָך קיין קאַפּיטאַלען, מיר קלייבען נישט קיין געלד, איבערלאָזענדיג עס פאַר וואָכערניקעס און קמצנים, וועלכע מיר האָבען זיי געשוואוירען אויסצוראָטען. מיר נעהמען פאַר זיך נאָר אַזוי פיל, וויפיל מיר דאַרפען האָבען צו דערהאַלטען דאָס לעבען, דאָס פרייע לעבען! אונזער בערוף קאָן אונז יעדען טאָג אַריינ־וואַרפען אין די אָרעמס פֿון טויט, און נישט פֿון אַזאַ טויט, וועגען וועלכען דו טרוימסט, אַלפרעד פאָן-בענסבערג — נישט פֿון אַ בכבוד'ן טויט אין שלאַכט-פעלדער אונטער די קלאַנגען פֿון מיליטער-מוזיק. איבער אַזעלכע ווי מיר ווערען נישט אַרונטער־געלאָזט די פאַהנען פֿון קריג! אונזער גורל איז — די האַק פֿון דעם תליון און די שטריק פֿון דער תליה! אונזערע טויטע קער־פּערס ווערען אַוועקגעוואָרפען אויף הפקר, ווי פּאַדלע פאַר רויב־פויגעל און פאַר הינד צום אויפפרעסען!

(פאָרזעצונג קומט)

7 קלאַסיגע פּריוואַט-שולע
עם גן ילדים
פֿון ש. שולדענריין,
פּאָלודניאָווא 29.
שילער אָנמעלדונגען טעגליך פֿון 10 ביז 2 און פֿון 4 ביז 6 אָוונד.
197

גנס פאָהרט קיין אַמעריקא
אויף אַ חודש צייט צו האַנדעלס-צוועקען אַן'אָנגעזעהענער און פער־אַנטוואָרטליכער מענש, וועלכער נעהמט זיך אונטער גלייכצייטיג צו איג־טערעסירען ביי הרובים און בעקאַנטע וועגען ערטייליגע באַלדיגע אונטערשטיצונג די פערבליבענע אין לאַנד פאַמיליעס.
די אַלע, וועלכע האָבען וועמען עס איז אין ניו יאָרק אָדער אין טשי־קאַגאָ, בעט מען אין זייער'ע אייגענע אינטערעסען ווענדען זיך צו
M. Hoff, Katowice, Stawowa 11.
מען דאַרף ביילעגען פאַר 16 גראָשען פּאָסט-מאַרקען אויף פּאָרטאָ 270
072

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE ŻEŃSKIE
JÓZEFA ABA, Zielona 8
Telefon 22-12.
די איינשרייבונגען פֿון נייע שילערינס אין די קלאַסען פֿון A ביז VI איינשליסליך נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פֿון גימנאַזיע אין די שעה'ן פֿון 10 ביז 1 אַ זייגער מיטאָג.
עקזאַמענס לויט לעקציע-סיסטעם און דער אָנהויב פֿון שול-יאָהר קומט פאַר דעם 15-טען סעפּטעמבער 1926.
Dyrektor J. AB.

רעעל און ביליג!
דעם גרעסטען אויסוואַהל פֿון
שטיקערייען און געבעטע
פֿון אייגענער טישלעריי.
פּערס, פּאָסגער, אויך טאַפּעצירער-אַרבייט,
מאַטראַצען, האָזעטקעס און אָטאָמאַנעס.
רעפּעראַטורען צו ביליגע פרייזען.
איז נאָר צו בעקומען ביי
ג. רעווקאָוויטש, לאָדז,
פּולנאָצנאַ 5, אין הויף רעכטס.
קומט און איבערצייגט אייך! קומט און איבערצייגט אייך!
רעעל און ביליג!

היינט לעצטע צוויי געזעגנונגס-פארשטעלונגען!
פון גאנצען ארטיסטישען אנסאמבל מיט א גרויסען פראגראם!

Pola Negri אין איהר עהראן: אומער בזרגנרן די גאניעלע – אין דעם בילד:
„CESARZOWA".

J. Manoli – בעוואוסטער אימיטאטאר פון שטימען פון פייגעל און חיות
Zofia Dobrońska – לידער.
Duet Erwest – קענינג פון געלעכטער-טענץ

Wanda Narkiewicz – טענץ.
B. Boliński – הומאריסט, סאטיריק. די לעצטע אקטואליטעטען.
Halina Zarska – אפערן זינגערן

TEATR-ŚWIETLNY
„NOWOSCI"
Piotrkowska, róg Głównej

KONKURS.

Kasa Chorych m. Łodzi ogłasza niniejszem konkurs na dostawę

1400 tonn węgla

kostka I i kostka II, z głębokich kopalń Zagłębia Dąbrowieckiego i Górnego Śląska.

Oferty z podaniem nazwy kopalni, ceny loco plac Kasy Chorych, terminu ewentualnej dostawy oraz warunków płatności, należy składać w Wydziale Gospodarczym Kasy, przy ul. Wólczańskiej 225 do dn. 3. 9. 26. godz. 12.

Szkoła I. KACENELSONA

איינשרייבונגען פון נייע שילער און שילערינס טאג-טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 4 ביז 6 נאכמיטאג
אין קאנצעלאריע Cegielniana 28.
אין דער נאכמיטאג-שולע בילי׳ע פרייזע.
מתבקשים ילדים וילדות מבני ארבע עד שש אל
גן הילדים העברי הראשון

ביז 30% ביליגער!

קויפט נאר ביי מיר אלערארט ערשקלאסיגע שרייב-מאשין-סיסטעמען: נייע אויך געלעגענהייטליכע. עס ווערען אויך געקויפט און אויסגעטוישט אלטע מאשינען, מאשמעט קאלקע און אלע אנד. מאשין צובאהער. רעפאראציע ווארשטאט פאר אלע סיסטעמען סיערט אויסגעלערנט מאשין-שרייבען.

ADOLF GOLDBERG אנדזשייא 1. שטאק טעלעפאן 37.54

Zaginiony został WEKSEL

z wystawienia M. Liblich, Rzeszów, na zlecenie Sz. Bufenstein na zł. **200,**– pł. 17 sierpnia r. b.

Weksel powyższy został unieważnioniony. Znalazca wekslu proszony jest o zwrot takowego do Biura Ekspedycyjnego **„Eximpol"**, Zawadzka 7. 879

אלערליי-יונגל
גענגען 629
באלייניג צאהלונג
ווערט פון זאפארט געזוכט
אין מאפעציר-הערי-
שטעל פאמארסקא 26.

Dr. W. Łagunowski
צוריקגעקעהרט
Choroby skórne, wenerycz. i moczopłciowe
Gdańska 42
נעמט אן פון 8–10½, פון 2–2⁴⁵ און פון 8-9 אוו.

אטיכטיגער און ערליכער
יונגערמאן!
קאן גוט שרייבען און לע-זען זוכט א פאסטען אין וואס פארא בראנזשע ס׳איז אויך בעקאנט אין דער מאנופאקטור בראנזשע. א-פערטען אינ-ער „K".

Dr. med. **Ignacy MARGOLIS**
ספעציאליסט פון אויגען-קראנקהייטען 9.7
נעהמט אן אין דער לעטשניצע „Vita" פעטריקאווער 45 פון 12 ביז 1½ און פון 6 ביז 7½, זונטאג פון 11–12.

השבת אבדה
ס׳איז פארלוירען געווארען אנ׳אדראמטעצניע אויפ׳ן נאמען פון יוזעפאוויטשי ארויסגעגעבען פון לאדזער פ.ק.או. ווי אויך א וועקסעל אויף 55 זל. אויסשטעלער ראט אר-דרע בלגשטיין, דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו ה׳ קינרום 28 נאוואמיעסקא 28.

בעקאנטמאכונג.
די ערשט קלאסיגע קירזשנערייי – פון – מ. שאלים
געפינט זיך
33 פעטריקאווער 33

שייטלען
פון פרימא האאר, פערש.
קאמיעננא 5, 2-טן הויף
ביי בצלאל פארושצקי.

א שאמאט-קויף
פאסט ניי, אויף 2 גרויסע פלאטען, 4 פייערקעס, מיט א גרויסען באק אויווען
פרייזווירדיג צו פערקויפען
צו ערפאהרען פעטריקאווער 9, לינקס 2-טער שט.

בריליאנטען
גאלד-קינסטליכע צייגען אויך צובראכענע ביזשוטעריע
לאמבארד-קוויטען
קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען
I. FIJAŁKO, Piotrkowska 7, tel. 31-46
געמערקונג: היינט בילינער געלעגענהייטליכער אויספארקויף פון חפצים. 566

עדער איינציגער האט זיך איבערציינט, אז פאר
מעבעל
זשוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29
ביי מיר איז שטענדיג פארשיד. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען 574

מחזורים
25 פראצענט ביל נער.
אין ווילנער ספרים-סקלאד
א. מ. גרובשטיין, ווסכאדניא 54
אין צו בעקומען אלע ארט מחזורים, ווי אויך די וועלט-בערימטע „רב פנינם" מחזורים, געבונדען אין לייוענט און לעדער. ס׳איז אויך צו בעקומען די טאשען-מחזורים „עבודת הקודש" אין א לוקסוס-אויסגאבע. א גרויסער אויסוואהל פון ש״ס, טורים, רמב״ם, חומשים, פסוקים, משניות, מדרשים און סידורים; ספעצ. כלה-סידורים אין קונסט-באנד; טלתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, קינדער-גמרות. ספעצ. **מתנות** פאר פייערונגען, פאר הדר-קינדער ספעציעלער ראבאט! געדענקט דעם אדרעס:
א. מ. גרובשטיין, חסכאדניא 54
(פראנט, 1-טער שטאק). 958

8-io kl. Gimnazjum human. Żeńskie
„WIEDZA"
w Łodzi, ul. Wschodnia 62.
דאס איינשרייבען פאר ניי-איינטרעטענדע שילערינס נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 6.
די איינטריטס-עקזאמענס לויט לעקציאנס-סיסטעם וועלען זיך אנפאנגען אין סעפטעמבער.
דירעקטאר: **B. Judelewicz** 952

טליתים-פאבריק
אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספער-טיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל
ביי א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיעננא 1,
אין צווייטען טויער, פארטער. קומט און איבערציינט אייך! 899
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

א גרויסער אויסוואהל
שירם
– פון –
און **שטעקענס**
מיט 25 פראצ. ביליגער, ווי איבעראל!
צו בעקומען אין ווערקשטאט פון
ס. פינגענבוים,
19 נארוטאוויטש 19.
געמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפאראטורען, ווי אויך איבערציהען. 324
געדענקט די אדרעס: נארוטאוויטש (דזיעלנא) 19.

28 נאר 28 נאר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצען, אנצינער, ניי-מאשינען אז״וו. בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ח. ראזנס, בענעדיקטא 28
נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויך לאגער שטענדיג פערשי-דענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד. פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 נאר 28

היילפעדאגאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע און שווערערציהבארע קינדער. שפראכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
נערווען-ארצט. 144
CEGIELNIANA 6.
איינשרייבען קאן מען זיך יעדען טאג פון 6 ביז 7 אוועגד.

קויפט מעבעל פון דער 2-טער
נישט קיין האנד, ווייל
אזעלכע בעקומט א יהר אטביליגטען פון דער 1-טער האנד ביי
L. SALAMONOWICZ, 66 Wschodnia 66 537
איינ. אויסארבייטונג! בעקוועמע בעדינגונגען! לאנגיעהר. גאראנטיע!

Dr. Med. **I. IMICH**
ספעציאליסט פאר נאז, האלז און אויערען קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
מאניושקי Moniuszki 1 טעלעפאן 9.97.
נעמט אן פון 1–2 און פון 5-7 אוועגד. 169

Dr. JAKÓB KON
ארדינאטאר פון שטעטישען שפיטאל. אקושער
צוריקגעקעהרט.
שענקעוויטש 18, טעלעפאן 37.62.
אין די לעטשניצע אויף זאכארניא 27 (רוג קאנ סטאנטינער) פון 5 ביז 6 נאכט. 293

Dr. med. Braun
23 פאלודניאווא 23
– – טעלעפאן 26 40. – –
צוריקגעקעהרט.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וענעריש קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (הער אויספאל).
נעהמט אן פון 9–12 און פון 5–8 אוועגד.

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען 168
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39-75
נעמט אן פון 5–6.30 אוו. אינגדערהיים און פון 2-3 אין לעטשניצע אויף גייערס מארק פעטריקאווער 294.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 33-16.

ד״ר ראטאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	10-11 2-3 6½–7½
ד״ר רוזשאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	10–11 1–2
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1-2 7-8
ד״ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	12–2
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפיערני	פרויען-און געבורטס-הולף	11½-1 5-6
ד״ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	3-4 ז. 1-2
ד״ר ווײנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד״ר סטופעל	רענטגען	4-6 10-12
ל. פרומאק	צאהן-ארצט	2–10
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	4–7

צאהן-טונדהיילונג, בעליכטונגען, קראנען, פאמבען, א או. ח.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, סטר גשטראהלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער.
אמבולאנץ בעגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכט.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חדוים אין דער שטאט.

אבאנעמענטס-פרייז: [illegible]

אנאנסן-פרייז: [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.